

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ XIV. Скрантонъ, Па., Четверъ 14-го Червня, 1906. Число 24.

Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, June 14, 1906. No. 24.

IX-та Головна Конвенція Руского Народ. Союза.

Отсимъ подаемо до вѣдомости всѣмъ вѣдѣламъ Руского Народного Союза, що IX. Головна Конвенція Р. Н. Союза вѣдбуде ся 25. юнія 'б. р. и въ наступающихъ дняхъ въ SCRANTON, PA.

Вѣдъ Вѣдѣлу Голов. Уряду Р. Н. Союза.

Jersey City, N. J. 17. Апрѣля, 1906.

Х. Хирчовъ,
предсѣдатель.

С. Ядловскій,
секретарь.

А. Шаршовъ,
касиръ.

Програма IX-ои Голов. Конвенції Р. Н. Союза.

IX. Голов. Конвенція зачне ся 25 юнія с. р. въ Scranton, Pa. въ церковной гали, церкви св. Й. Крестителя, улица Бродвей, въ слѣдующомъ порядку:

О год. 8 рано Служба Бога и панахида въ мѣсцевой церкви, на котру всѣ делегаты обязаны являти ся.

По богослуженю всѣ делегаты зойдуть ся до галѣ, почѣмъ будутъ слѣдовати:

- 1) Отворене Конвенції Голов. предсѣдателемъ и покликане нимъ президіа до провадження Конвенції.
- 2) Покликане секретарѣвъ, черезъ президію до писаня всѣхъ ухвалъ и нарядъ подчасъ Конвенції.
- 3) Выбѣръ Комісії зъ 3 членѣвъ до верификаціи повновластей всѣхъ делегатѣвъ.
- 4) Выбѣръ Комісії зъ 5 членѣвъ до ставленя кандидатѣвъ на Голов. Уряды.
- 5) Выбѣръ Контр. Комісії зъ 3 членѣвъ до сконтрольованя касы и касовыхъ книгъ Голов. Уряду.
- 6) Выбѣръ Комісії статutowой зъ 3 членѣвъ.
- 7) Выбѣръ Комісії репортерской зъ 2 членѣвъ до публикованя въ мѣсцевыхъ газетахъ ходу нарядъ.

По выбѣрѣ Комісій наступить:

- а) Справоздане голов. предсѣдателя;
- б) „ „ „ секретара;
- в) „ „ „ касіера;
- г) „ „ „ контрольной комісії.
- д) Дискусія надъ справозданиями.
- ж) Справоздания Комісій: верификаційной, кандидатской, шконтрукционной, статutowой и репортерской.
- а) Выбѣръ Голов. Уряду.
- к) Ревизія статutowѣвъ.
- л) Концевыя ухвалы.
- м) Замкнене Конвенції.

Крѣмъ сего подаемо всѣмъ пп. делегатамъ до вѣдомости, що вже въ недѣлю вѣдъ полудня на дѣпахъ въ Scranton, Pa. будутъ чекати на Васильюде зъ Scranton, Pa., щобъ Вамъ улѣкшити якъ и куда зъ дѣпати. Людей тыхъ познаете по знакахъ (бѣджахъ), сивно-жовтыхъ на якихъ буде написъ Committee.

Х. Хирчовъ,
предсѣдатель.

С. Ядловскій,
секретарь.

А. Шаршовъ,
касиръ.

Вл. Пп. секретаръ Р. Н. Союза.

Въ виду надходячей IX-ои Голов. Конвенції, сею дорогою пригадуемъ вамъ, що каждый членъ е обязаный запла-тити 25 ц. на покритѣ коштѣвъ Конвенції. Кто не заплатитъ до грѣхъ ислѣдѣвъ, буде выключеный зъ членѣвъ Р. Н. Союза. (§ 17. ст. Р. Н. С. и ухвала зъ VIII голов. Конвенції).

Зъ поважанемъ,
С. Ядловскій.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Червень

14	Ч.	Юстана
15	П.	Никифора
16	С.	Лукіяна
17	Н.	2. Пр. Евхар.
18	П.	Маріяна
19	В.	Иларіана
20	С.	Теофота м.

Выйшла нова книжочка издавництва им. А. Бончевского „Читальня“ ч. 25 за Май 1906 року подъ заголовкомъ „Стрѣляй на смерть!“ Е се дуже цѣкава драма въ одной дѣѣ, зъ робѣтничого жита. Книжочка ся коштуе 15 центѣвъ. Кто хоче вписатись до „Читальни“ и доставати одну цѣкаву книжочку шо мѣсяця, платитъ \$1.50 на рокъ.

Адресъ:

CZYTAŁNIA,
Box 353, Scranton, Pa.

Новый украинский часописи. Н. Стаховский доставъ вѣдъ уряду дозволъ на издаване въ Киѣвѣ новой щоденной украинской часописи подъ загол. „Боротьба“ а В. Козловскій на издаване щоденной украинской часописи подъ загол. „Украинская газета“. Знова С. Богуславскій одержавъ дозволъ на издаване сатирично-гумористичного тыжневника „Грім“. — Въ Петербургѣ за правдомъ Н. Русова мае издавати та-мошна украинская громада дневникъ въ російской мовѣ подъ загол. „Украинскій Вѣстникъ“, а то въ цѣли познакомлюваня російской публики зъ потребами украинского народа.

Попередного тыжня приѣхало до Канады около 600 Русинѣвъ зъ Галичины, котры и розѣхались сей-часъ на работы и на державный землѣ.

Въ протягу минувшого мѣсяця (Мая), прибуло до Нью Йорку 130 тыс. 39 эмигрантѣвъ зъ Европы.

Комисаръ эмиграційный въ Нью Йорку Sargent, заявивъ, що подвышене пого-ловного податку вѣдъ при-бувающихъ до Америки э-мигрантѣвъ зъ \$2.00 на \$5.00 е непотрѣбне, бо Сполученый Державы потребуютъ ще черезъ якихъ 10 лѣтъ шо року по 1 миллионѣ свѣжихъ эмигрантѣвъ и то-му треба не утруднювати а улѣкшувати эмигрантамъ приѣздъ до Сполученыхъ Державъ.

Въ Нью Йорку завязавъ ся особый вѣдѣлъ при эмиграційной комісії для колонизаціи новыми эмигрантами полудневныхъ стей-тѣвъ Сполученыхъ Державъ. Вѣдѣлъ сей складае ся зъ 42 членѣвъ до котрого на-

лежать по 3 вѣдпоручни-ковъ зъ каждого полудне-вого стейту. Генеральный комисаръ эмиграційный вы-бирае ся тими днями до Galveston, Tex., щобъ при-лагодити тамъ все, шо по-трѣбне до улѣкшеня приѣ-зду тамъ эмигрантамъ. Нѣ-мецка корабельна компанія „Norddeutscher Lloyd“ мае назначити колька своихъ кораблѣвъ, шо стало мають курсувати мѣжъ Bremen а Galveston и другими порта-ми надъ мексиканскимъ заливомъ.

Въ Либавѣ, въ Росіи, утворено першу корабель-ну лінію торговельну и о-собову мѣжъ Росією а А-мерикою. Кораблѣ будутъ курсувати мѣжъ Либавою (на пѣвнѣномъ мори) а Нью-Йоркомъ. На разѣ при-значено на сю лінію три паровѣвъ: „Смоленскъ“, „Ст. Петербургъ“ и „Саратовъ“. Першй два кораблѣ брали участь въ російско-япань-ской войнѣ въ такъ званой „охотничьей російской эска-дрѣ“.

Минулого року згину-ло въ углекопахъ стейту Пенсилвеніи 1,143 майне-рѣвъ а 2,365 зостало пока-лѣченныхъ. Зъ того при-твердомъ углю згинуло 664, покалѣченныхъ 1,289, при-мягкомъ углю згинуло 479, покалѣченныхъ 1076.

Угля твердого выдобуто 1905 року въ Пенсилвеніи 68,900,423 тонѣвъ, а мяг-кого угля 119,361,514 то-нѣвъ.

Недалеко рѣки Milk River коло Летбриджъ въ Канадѣ вѣдкрито грубый по-клады желѣза и золота. За-вязалась вже компанія, шо закупила великий обшаръ землѣ въ цѣляхъ експлоа-таціи.

Въ англійскомъ портѣ Portsmouth вѣдбувають ся теперь пробы зъ переходу-ванемъ камѣнного угля на суши и въ морию. Занурено колька тонъ угля въ мори и такую саму скѣлькость по-лишено на суши — и дер-жано ихъ такъ черезъ 6 мѣ-сяцѣвъ. По шѣстьохъ мѣ-сяцяхъ почали палити одно-вугле и друге, и показало-ся, шо вартѣсть паленя вугля захованого въ мори сильно збѣлшилась, а вугля пе-реховуваного на суши зменшилась.

Пенсилвенійска желѣ-зница подписала сими дня-ми контракты зъ фирмою G. A. Fuller Co. на будо-ву великаньской желѣзнич-ной стаціи въ Нью-Йорку, шо буде займати 4 блаки и буде коштувати 25 милі-онѣвъ долларѣвъ. Стацію сю

будутъ будувати 4 роки; буде она займати мѣсце мѣжъ 7-ою а 9-ою евеню и мѣжъ 31 а 33-ою улицею.

Годсонъ Тонель Ко-мае побудувати великий пѣвдводный тунель, шо бу-де лучити Нью Йоркъ и Нью-Джерси. Тунель сей буде сконченый 1908 року и бу-де коштувати 8 миллионѣвъ долларѣвъ.

На Декорейшенъ Дей (дня 30 Мая) згорѣвъ въ Чикаго великий складъ збѣ-жа Армора и Компаніи. Втраты обраховуютъ на милі-онѣвъ долларѣвъ.

Въ наслѣдокъ великой зливы и розливу рѣкъ зѣ-стало село Scotttown неда-леко Ironton, O. залляте и змыте зъ землѣ. Анѣ оденъ домъ не оставъ ся. Меш-канцѣ въ часъ утѣкли и згинули лише одна мати зъ дочкою. Джанставнъ, Бот-леръ и другй мѣста въ Пен-силвеніи такожъ потерпѣли вѣдъ хмароломѣвъ и зливъ.

Въ Фортѣ Виліамъ, Онт. Канада зсунувъ ся въ воду дня 26-го Мая цѣ-лый элевейтеръ магазинъ збѣжа. Шкода кромѣ збѣжа-якого було у нѣмъ 388,000 бушлѣвъ, выносите 300,000 долларѣвъ.

Великий нехлюйства, прямо лайдацкй, якй вы-крили ся шо йно теперь въ чикаговскихъ рѣзняхъ, и про якй мы вже писали въ попередномъ числѣ „Свобо-ды“ и ще й въ сѣмъ чи-слѣ пишемъ (на 5 ой стор.) выкликали въ цѣлой Аме-рицѣ й въ Европѣ вели-чезне обурене и вѣдразу до мяса. въ Лондонѣ (въ Англии) и въ Берлинѣ (въ Нѣмеччинѣ) жадають на-вѣтъ, щобы заборонити ввѣзъ американского мяса до Европы. Въ Лондонѣ, якъ доносятъ, опанувавъ такой страхъ людей передъ мясными консервами, шо вѣдъ колькохъ днѣвъ всѣ склены де продають ся консервы стоятъ пустою, бо нѣхто не хоче вже тыхъ консервѣвъ купувати. Та-кожъ и нью-йорскй бучер-нѣ вѣдчули на собѣ сей страхъ людей передъ мя-сомъ. Бучеры нью-йорскй скаржать ся, шо Нью-Йор-цѣ не то шо не хотять купувати консервы и ко-басъ, але не хотять купо-вати и свѣжого мяса. А по готеляхъ, замѣтно, шо гостѣ обстальвуютъ собѣ замѣсть мяса, рыбу й пта-шину. Яку отрую прода-ють людямъ по сторахъ въ тыхъ мясныхъ консервахъ переконатись можна зъ то-го, шо подчасъ послѣдний войнѣ зъ Испанією 3 тыс.

американскихъ жоннѣровъ згинуло въ наслѣдокъ спо-жита тихъ консервѣвъ. Тодѣ ту справу затушовано, а доперва теперь, при вѣд-крытю отсыхъ скандаль-ныхъ „порядковъ“ въ Чи-каговскихъ рѣзняхъ выдо-буто сю справу знова на-верхъ.

Переписка.

XXX (Потрійному хруневи). Птаха легко назвати по пірью, а хруня по ря-лі. Лиш такъ дальше а заслужитъ со-бі ще оденъ хрестикъ (X) а правомъ підпи-сувати себе XXXX (почвірнимъ хрунемъ).

Жертвы

на
Революц. Украинську Партію.
3 Белфор, Н. Д. Тома Марти-
ненко 50 цнт.

Попередно зібрано 261.81
50
262.31

ИНШІ ОБСТАВИНА, ИН- ШЕ ЖИТЕ.

Знаемо, шо неможливе намъ всѣмъ жити в тихъ самихъ обставинахъ. Праця якй від-даемось е причиною сеі рѣж-ниці, бо після праці ула-джуемо наше жите. Дехто мае більше щасте в бизне-сі, инший в ремеслѣ, ще инший в науцѣ; оден мае ліпше поводженя в житю родиннім, другй в публич-нім, а ще инший мае добре здоровле. Кто з нихъ всѣхъ мае ся найліпше? Еслиб мы могли выбирати собѣ напу-власну долю, то певне кож-дый выбравъ би собѣ цѣлко-вите здоровле, болише здо-ровле може бути подста-вою щасливого жита. Тому треба его дуже шанувати, а еслиб мы побачили, шо оно нас опускае, сейчасъ повинні мы ужити зміцня-ющего ліку, якимъ е Трине-ра Лічиче Гірке Вино. В кожѣмъ разѣ побуджуе оно всѣ органы тіла до ихъ нор-мальной праці и в сей спо-сібъ заставляе розвій хоро-би. Заживане передъ їдою, додае апетиту, уживане пе-редъ сномъ дае скріплю-чий спокійний сон, а если зажаєте его рано, дастъ вамъ охоту до праці. В вну-трішнихъ слабостяхъ дае ско-ру помічъ.

Продають по всѣхъ анти-
кахъ.
Jos. Triner, 799 So. Ashland
Ave., Chicago, Ill.

Зол. годинникъ и ланцушонъ

ДАРМЪ
ЗОЛОТЕ ПЕРО ТАКОЖ.
Правдиве, золоте перо такожъ гарантоване позолочуване 14 к. золотомъ, приходить в гарній скриньочці. Продають его всюди по 2 дол. Пішли намъ 50 ц. и свій адресъ а мы вышлемъ тобѣ се гарне перо и 25 всѣли-кихъ золотыхъ річй по 10 ц. одна. Коли ихъ продашъ и дістанешъ 2.50 дол. надержи собѣ 50 центѣвъ а намъ пішли 2 дол., тоді мы вышлемъ тобѣ зовсімъ даромъ Амери-каньскій золотеный годинникъ, гваран-тований, шо буде держати добре час. Можете дістати мужеский або жіночий годинникъ и не буде тебе коштувати ні-цента. Вышлемъ для дѣчатъ перлове по-ро і хрестикъ сли воляєть се выісто зо-лотою пера за 50 центѣвъ, які тобѣ авер-нутъ си, коли продашъ золоті річй.
CROWN JEWELRY CO.
Dept. 167, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

Михайло Бєля.

Для кусника хліба.

В майже безлюдній місцевості сего краю, лежить при взгірю мала фабрика до виробу сукна, в котрій я недавно робив як ткач. Там я пізнав одного емігранта, про котрого і хочу ту дещо розказати. Був се сив Балканських гір, десь з погранича Греції — молодий, гибкий, високого росту, з чорним, як гебан, кучерявим волосем. Скоро запалювався, кров, на кож-де хоч би найменше невдоволене, грала під його свідоку шкірою, очи горіли неначе два розжарені вуглі. Але з людьми був лагідний, майже підданчий і старався згадувати навіть мисли „босів“ і других зверхників фабрики.

В роботі був сталий, різкий, старався використати для себе хоч би найменшу хвилину, за що з'єднав собі ворогів поміж робітниками других народностей.

Я мабуть оден в цілій фабриці дивився на него, як на людину рівну мені: так він, як і я — прибув ту з моря; спільна доля кинула нас в цю місцевість, де працювали ми спільно на кусник насущного хліба... Ріжницькі поміж мною а ним не видів я жадної.

Він, видно, розумів мене, бо прив'язався до мене, і я з своєї сторони колюбив його, за що, не знаю. Я чув, що любити його мушу, хоч би за се, що другі ним погорджували.

Рано, 15-го цвітня, 190... р., станув я як звичайно при машині, а за хвилину ставився при машині й він.

Його руки лиш лискали при машині, котрими викидав „штучно“ човна, був охотніший як звичайно і що хвили глядів на мене, а коли наші очи стрілися разом, він показував мені, неначе дві срібні підкови, біленькі зуби, що було ознакою його вдоволення.

Дивлячись на нього, взяв ся і я охочо до праці, і хотів працювати уваги, пігнав я гадками ген за море, до тихих наших осель, і блукав по ярах і по дугах, заглянув і до тої шкільної лавки, котра припоминала мені моє хлопяче, минуле як сон, жите.

Та нараз усі ті танцюючі мої думки, перервав мені глухий зойк, свист трансмісійного ремня, і коли я оглянувся, тут же побачив мого товариша, як той блідий, з затисненими зубами, торгав окровавлену свою руку з поміж двох зубатих коліс. В одній хвилині станула мені ціла гроза перед очима. Я одним ударом кулака зкинув ремінь на вільне колесо і прискокчив до него. Злетілися і другі товариші — і коли нарешті відтрутивши колеса увільнили ми його руку, він умлів з болю...

Його винесли на двір. „Бос“ наганяючи робітників до їх занять, сказав: „дурний «рінор», по що пхав руку де не треба...“ Деякі злісливі робітники підсміхувалися: „дурний, по що робив над силу! Захотілось йому цілу Америку загорнути відразу!“ А я подумав собі: „нещасний невільник-пролетар, що за кусник хліба вмушений працювати, хоч би прийшлося йому покласти за се й своє життя!“

Аполінарій Жовбак.

Перехвалена.

Щоб не росло таке зіле
На нашому полі...

Т. Шевченко.

— Палазько! Палазько! Ти укікаєш? ти встидаєшся свої мами!? Отом дочкала си донечки! А бодай ес вкікала від пропащницї!..

Так кричала Данилиха на свою донечку, йдучи на роботу до фермера, а з нею ще три жінки йшли. Вона випередила своїх товаришок і бігла за донькою, що утікала від неї; аж задихалась від скорого ходу.

— Донечко, ти що вже забула свою рідну маму? Чекай! таж то мама, та привитай си, бо вже ті не виділа два роки!

— А бодай ес пукла як жинеш! але якби я тепер тебе в руки їмила — тай бим ти кісочки гег обмикала!

— Та я нощі недосипляла, та я страждала над тобов, та на колінох церкву облазила, як була в Зарваниці, та просила, щоби лиш ти мені жила. Бо я гадала, що золоте вербе за тобов буду збирати. А ти мені так віддечуєш си?

Вже не кричала, лише бурмотячи шептала під носом, задихана Данилиха. Данилисі всьо прийшло на думку від початку, як їмала, аж до тепер; всьо стрілою перелетіло. А дочка як коза, ані не оглянесь...

Де Палазці, такий пани в сукнях здібатиесь з мамов — в такім місті як Вінніпег?.. Мама вбрана в червоній краєвій спідниці, жовтій фустці, а в черевиках що можна по воді ходити. Донечка то що иньшого. В кашеюшкуну, в аксамітній спідниці, як рожа виглядає, а черевики як в кози ратички... Що би то балакали англійські кавалери, як би вздріли, що вона

з „Галішен вумен“ говорить... А вже що би єї Джек сказав...

За Данилихов скорим ходом поспішали: Петриха, Грициха і Василица, та розмавляючи доганяли Данилиху.

— Видити, на що в Канаді гіти перехоже? Диви си, привизе з краю ще в крайовім — рахувати, привизе як дитину, а тут як на біду мусит післати на службу; тай тогди попрощей си...

— Ви це кажите Петрихо — а я оце скажу, відозвалася Грициха. Таки як мають гіти трохи боя, тай справують си, тай так як дитина поводити си і межи чужими людьми і межи своїми і тата і маму знає як обсерувати, бо знає, що то якіс опікуни ему — тато тай мама, а се пустий вітер! Вона вже має инчу маму, не таку як це.

— Ей говоріт, говоріт! знов відзиваєсь Іваниха. А ніби якби й мала, то вже треба цурати си — як якийс казав — родини? Таж добра дитина добре видит, що ему мама. Таж вона видит — других молодших від себе, кілько то траба напилигнувати си дитину. Тай такі видите, як вона встидає си свого блиского, то вже всього руского встидає си.

За той час Данилиха причікуючи зрівналась з своїми товаришками, з тяжкою думкою на серці. Якби була вмерла, то би її не було такого жалю...

— Видити Данилихо, це за то, шости і так пере-хвалили; бо сти дули як на піре — зачала Василица. Нимоглисти си нахвалити: Моя Палазька, то така добра дитина — вона навіть не варт за Русина піти. Та коби ви казали за Русина, али ви казали за Галіціана — по польски.

— Таки ни маєте нащо нарікати, самісти винні: було ліпше вчити!

— Ніби вона знає, що вона була, або що вона е? — продовжала. Таж сама чула на власні вуха, якісти казали, що Палазька, то така, як Англічка, лиш би Англікови пасувало. Нати маєти Англічку — біжіть тепер за нею! Самі давалисти дівчині потугу, а тепер хочите, щоб вона була добра дитина. Нимаєти що плакати!

— Ви дивіт си, щоби з менчих були якіс люди, а ця вже... Али ни біти си, як упаде на ню яка біда, то до нідокого не прибіжит лиш до вас. О тогди вона вас буде знати! Вона якби знала, що то значит Русинка а ще як е в книжках — що то значит Українка, то би не було таке з неї! А так — вона не знала сама що вона, а уздріла друге якес инчи, тай вже своє лишей.

— Та вже би ми не було желю, якби від якогос чужого, але від рідної мами вкікати?..

— Таж це Бог буде благословити?

— Ет, ігіт, ігіт! Данилихо, ніби до цього Бог має якіс рихт? В цім ви маєти рихт, тай ваш чоловік!

Тягла дальше Василица, а Василица як уже розбалакаєсь, то не треба і адвоката...

— Ніби Бог з небес злізе... тай скажи: оттак, ро-би Палагно та оттак. Ми ни маєм спускати си на Бо-га з нашими дікми; якби так було, то не траба і але.

От кажіт ліпши: шости такі невчили жике і людско-сти від молоду, ви лиш хвалили єї та рихвалювали, али не уважелисти чи е за що! Ви кажити, щоби вам не жиль було, якби від чужого вкікала... Таж як вона з чужим рахувати, ни фамільов — ни хочи здібати си, то вже і від фамільї буди вкікати. Вчити дітий як е в книжках, патріотизму, а як буди своє любити, то і чуже буди поважети. Ни біти си, мій Штифан як зачне читати книжки, то аж шос чоловіка підносит. Як зачне читати бувало за Січ, за козаки, то аж мило слухати, якто вони коліс робили. А я якби була знала оце що розказую, якби ни Штифан тай Штифанові, книжки? Тай що він вже ненапрочитував; за Францію, як там була така бійка велика в цілім краю, що називають революція, та як там люди добивали си правди за своє. Або такі — в ці Америці — що то не виробляло си давно? Ни годнам вам жінки навіть всього розказати, бо хто тогди книжки пиривогорити...

— Ніби з ваших менчих буди ліпше? чикайте най попідростають, то будети вигіти чи таке саме не буди. В Америці такі гіти! Цего вітру набирают си, сказала Данилиха.

— Та певни, що як бим так віховувала, як ви, то би так було, відповіла...

— Видити так си відвгечеуе шом і тут завезла... Люди добрі, чиж мені треба було їхати до цієї Канади, якби ни діга? Таж мені було і там з чого жити, тай би було си коротало до кінця!..

Так балакаючи доходили до фермерської хати. Фермер що то був під той час на дворі, показав два пальці, на знак, що хоче дві жінки на роботу.

— Ви Грицихо і Петрихо лишайти си тут, а ми з Данилихов ще дес станим, і — потяглись вифляскуючи зрошеними спідницями до поблизького фермера, а дорогов потягли розмову дальше.

— Видити Данилихо, що жель ми си зробив за вами, але що? — самісти винні!

— Та щож я сусідо винна, чи я єї злого хотіла? Тажи я нев кішила си як дитинов і гадала що дити-

на, а то вже ни дитина... ой не!

— Ви все своє балакаєте! Що то в мени за втіка видіти перед очима такого перекинчика. Паметаєти — як ви мені хвалили си, а як я вам казала: Давіт си, дивіт си, бо то-то ще гірко заплачити! Скажіт що мо-же ни казала?

— Та то правда, нагадує си мені тоти слова. Ви як шос скажити, то такі в папір завивати. Я тогоди на вас видобра була, али тепер — то вас люблю, як рідну сестру! Ходіт най вас поцілюю як рідну сестру. І вони поцілувались...

Вже мовчанкою йшли аж до фермера, а спитавшись — стали до роботи.

— От видети і наше ни втікло, Даниличко! Тай витко що якіс добрий фермер.

— Як добри заплатит, тай вже буди добри...

— Коби ми вже тої плати ни виділи, то би ліпше було. От як соціалієски пишут по книжках, що гроші то всю біду робе на сьвітї. Якби ни гроші, тай нам було би ліпши, і такі добре пишут, бо тих грошей в одного за богато а в одного нема ніц, так яко гозди у нас. А ніби з вашої Палазьки було би таке, якби не гроші? Вдарившись по губах: Али що я кажу?.. що в цім гроші винні...

— Всьо знаєте від Бога, як казали єгомось в старім краю...

— Бодай вас, Даниличко, бодай! Тай то від Бога, що ваша Палазька втікає від вас? Скажіт, що можи дарі від Бога, тай ріжні суди, тай податки... Шо ви ще знаєти? Вам би ще вчитиси, і самі переконатиси як світ йде, а то найліпше би було, щобисти робили то що я, та слухали: книжок як си читає, та газет... А деж Пан Біг хотів би установлети такі лайдацтва, як тепер е.

— Я вже не знаю, що вам на це відповісти, Василичко. Ади, я оце вас слухаю а Палазька мені в голови ни сходить. Але пиристаньмо балакати, бо онди бородастий лізе, та ще буди „гадимувати“...

— Та най „гадимуе“ а я що ни робю!

І вони робили і балакали, цілий день; Василичі не замикались губи. У вечер плентаючись в місто вже сухо йшла балаканка і більше мовчало і понуро посувались їх постати, перебиваючись крізь попере-ні лучі заходячого сонця, а як балакали — то лише щоби перервати тишину.

Василиха балакала трохи більше і думала більше і немало передумала...

Данилисі мабуть одно в голові пересувалось: Донька в сукнях і вже не втіче, але поволенки проходжуєсь взявшись попід руки з Англіком або з Айришом... Але то уже не єї донька...

Доходячи до низенької з задимілими вікнами хати, Василица відозвалася:

— Мені ще прийшла ваша на голову! Знаєте, не одна е тут така, що за дурно пропадає, а кілько вже пропало?...Але — тому всьому — тато і мама винні.

— Та не ріжете ми серце! Цілий день нарізалисти си, що аж загіржевіло, та ще тепер дорізуєти та дошпигуєти...

Двері заскрипівши — отворились, а потім зачинились — ховаючи фігури товаришок Василичі і Данилихи. Темний сумерк чимраз припадав улиці міста...

Незадовго з комина хатки показав ся дим, а розстелюючись, гинув геть хапаний вітром. Потім і дим перестав вигулькувати і сьвітло згасло і усе мабуть позасипляло, лиш Данилиха не могла заснути та все думала про свою Палазьку...

Делегаты на IX. Головну Конвенцію „Союза“

зостали вибрані слѣдуючі:

Вод. 1. Шамокинъ, Па. О. И. Констанкевичъ, О. Стеткевичъ, Теод. Талпашъ.
Вод. 2. Мт. Кармель, Па. Ю. Хомякъ.
Вод. 3. Олифантъ, Па. Т. Лабовскій, Ю. Хилъ, А. Гаврилякъ.
Вод. 4. Джерзі Ситі, Н. Дж. Стеф. Калакука.
Вод. 5. Мт. Кармель, Па. Ю. Гукъ.
Вод. 6. Бравнесвилъ, Па. М. Бенца.
Вод. 7. Мікаду, Па. Д. Капѣтула, К. Поступакъ.
Вод. 9. Ст. Клеръ, Па. Г. Телепъ.
Вод. 10. Ансонія, Кон. К. Горбаль.
Вод. 12. Йонкерсъ, Н. Й. Ст. Радко.
Вод. 13. Трой, Н. Й. Т. Кривницкій.
Вод. 14. Ст. Луїсъ, Мо. А. Валевакій.

Вод. 15. Бофало, Н. Й. Д. Котелець.
Вод. 16. Лансфордъ, Па. Ив. Полянскій, Л. Монѣта.
Вод. 19. Прайсбургъ, Па. М. Турокъ.
Вод. 20. Джесепъ, Па. Ф. Шавинскій.
Вод. 23. Гомсгедъ, Па. П. Фешъ.
Вод. 25. Травгеръ, Па. М. Юпакъ.
Вод. 26. Белъ Верненъ, М. Ядловскій.
Вод. 27. Ілень Лайвъ, Па. А. Круликовскій.
Вод. 28. Маганой Плейвъ, Па. П. Хорватъ.
Вод. 30. Бреславъ, Па. М. Корѣнь.
Вод. 31. Еліоноръ, Па. Г. Дѣтинякъ.
Вод. 32. Травгеръ, А. Ов. сакъ.
Вод. 33. Нортгемптонъ, Па. Г. Онуцакъ, Н. Олекса.
Вод. 35. Гвитни, Па. П. Сопчишакъ.
Вод. 36. Скатдейль, Па. С. Миланъ.
Вод. 38. Оборнъ, Н. Й.

Мельник.
Вод. 39. Сиракюз, Н.
Д. Федяч.
Вод. 40. Скрентон, Па.
Югась.
Вод. 41. Вестморленд,
Па. Т. Глива.
Вод. 42. Пасейк, Н. Дж.
Хованець.
Вод. 45. Філадельфія, Па.
Поляк.
Вод. 46. Плимавг, Па.
Канюк.
Вод. 48. Мікіспорт, Па.
Ст. Макарь.
Вод. 50. Деслодж, Мо. Т.
Укачик.
Вод. 52. Голіок, Мас.
Беля.
Вод. 53. Пітсбург, Па.
Н. Стефанович.
Вод. 55. Карнері, Па. А.
Астряб.
Вод. 56. Алегені, Па. П.
Каршневич.
Вод. 57. Когуз, Н. Й.
Д. Мерева.
Вод. 58. Рамей, Па. В.
Цап.
Вод. 61. Донло, Па. А.
П'ягель.
Вод. 62. Монесен, Па.
Е. Ватраль.
Вод. 63. Форд, Ситі, Па.
С. Баль.
Вод. 65. Елізабет, Н.
Дж. о. Н. Струтинський,
Вод. 66. Нью-Йорк, Н.
Й. И. Лазорчик.
Вод. 67. Вотлер, Па. Г.
Павук.
Вод. 70. Джерзі Ситі, Н.
Дж. М. Келічава.
Вод. 72. Алден, Па. Н.
Галайда.
Вод. 78. Майнерсвил,
Па. М. Котляр, о. Л. Ле-
вицкий.
Вод. 82. Нью-Александрія,
Па. И. Кіч.
Вод. 84. Кенонсбург, Па.
И. Федань.
Вод. 85. Гейзелтон, Па.
Ф. Поливка.
Вод. 91. Мікісракс, Па.
Ф. Кавалко.
Вод. 92. Тейлор, Па. Ю.
Крайковський.
Вод. 95. Бівер Медовс,
Па. А. Хованець.
Вод. 96. Пітсбург, Па.
И. Багань.
Вод. 102. Клівленд, О.
М. Чегін.
Вод. 103. Експорт, Па.
А. Суранович.
Вод. 104. Перт Амбой,
Н. Дж. Н. Ваверчак.
Вод. 107. Сейр, Па. Г.
Ковалевич.
Вод. 108. Нью-Йорк, Н.
Й. А. Шеремета.
Вод. 109. Елсворт, Па.
С. Ядловський, заступник.
Вод. 110. Літдейл, Па.
П. Середницький.
Вод. 111. Алегені, Па. П.
Гера.
Вод. 113. Нью-Флоренс,
Па.
Вод. 119. Латроб, Па.
Вод. 120. Спенглер, Па.
С. Ядловський, заступник.
Вод. 123. Скрентон, Па.
Гр. Мрикало.
Вод. 124. Ормрод, Па.
о. Н. Дмитров.

Проекты.

Підъ розвагу IX. Голов.
Конвенції „Р. Н. Союзу“.
Vanouwer, B. C., Сап.
Членом „Руського Наро-
дного Союзу“ я не є. Та в
дискусії над наравою „Со-
юза“ і я чую ся в праві
звернути голос в тої причи-

ни, що і я є „Русином“ а
„Союз“ претенгує бути
„руським“ — народним. А
кождому „Русинові“ про
народні „руські“ справи
чеїше вільно говорити...

Слідаючи через чотири ро-
ки пильно жите „Р. Н. Со-
юза“, приходжу до заклю-
чення, що „Союз“ такий,
яким він є, не відповідає
потребі, змаганням ні духо-
ви теперішньої американ-
ської України. Може ко-
лись і відповідав; — тепер
ні. Се слідно хотіби з то-
го, що не розвиває ся, як
слід, а кілька літ вже сто-
їть на однім місці, як би
хто заклав его. Ба, що
більше! „Союз“, боячи ся
глянути дійсності в очи,
видимо оточує ся китай-
ським муром, аби лиш не
не прийшло ся попрощати
ся з давнішим станом рі-
чий, які з приходом нових
людий мусіли б улягти ра-
дикальним змінам. Тим то-
лку я передовсім недопу-
щене Канада до „Союза“.
Давне даво! „Руський
Народний Союз“ — але з
якої причини не кождий
чоловік української („русь-
кої“) народности може до
того „Союза“ належати?
Чим канадський „Русин“
гірший від пенсильвансько-
го? Чим ріжнить ся Русин,
що одиницею живе в дале-
ких Вестах, від Русина, що
як в ріднім селі жие між
своїми людьми в Пенсильва-
нії? — А прецінь один не
може належати до „Союза“,
другий має до него вступ
на розтіж отворений. До
руського народнього
„Союза“.

Після здорового мужиць-
кого розуму до „Руського
Народнього Союзу“ пови-
нен мати можливість і право
належати всякий, хто є у-
країнської народности, без
взгляду на пол, віроіспові-
дане і переконання політич-
ні. Прецінь „Руський На-
родний Союз“ є лиш това-
риство асекураційне pure
and simple. Чи центи і до-
ляри плачені на асекурації
ріжнять ся між собою, ко-
ли походять одні від
братств церковних, инші
від читалень, а ще инші
від товариств жіночих?

Аби ж знов не було не-
порозумін між віроіспові-
данями та полами та пере-
конаннями політичними, най-
краще зробити ся, коли б
поділити „Союз“ на групи,
чи департаменти. Сейчас
можна вже утворити кіль-
ка департаментів, як пр.
департамент для братств
церковних, департамент для
товариств жінок, департа-
мент для товариств про-
світних (читалень) і де-
партамент для товариств
світських (клубів). Пізній-
ше з часом творили би ся
инші департаменти, пр-
тимчасовий департамент ка-
надийський, департамент
для членів одиноких та
членів в нез'організованих
околицях і т. д. Кождий
департамент мав би свого
представителя в заряді „Со-
юза“, аби він в разі по-
треби обставав за своєю
групою. Кождий департа-
мент мав би право на свою
самостійну організацію, до
котрої головний заряд „Со-

юза“ не мав би жадного
діла і vice versa. Котрий
департамент не схотів би
організації департаменталь-
ної, може собі без неї оста-
ти ся. Се вже не діло „Со-
юза“ силою тягнути до
себе людий одної думки.
А аби люди не тих самих
думок могли побіч себе
спокійно існувати, на те
й „Союз“ поставив би їм
окремі хатки-департамен-
ти, аби один одному не
ввазив в дорогу та непо-
трібно не псував крови.
Тепер кождий департамент
мав би на конвенції висла-
ти делегатів в числі про-
порціональнім до кілько-
сти членів. Пр. на 600 чле-
нів припадає один делегат,
то департамент, що чи-
слить пр. 1,327 членів ви-
шле на конвенцію 2 деле-
гатів. Розуміє ся, що „Со-
юз“ може собі ухвалити
краще, на скільки членів
припадає один делегат.
Я своє число сказав лиш
для приміру. Питане, як
тих делегатів має департа-
мент вибирати — менше
важне тимчасом.

В такий спосіб з „Сою-
за“ зробила би ся федера-
ція самостійних україн-
ських („руських“) органі-
зацій різних напрямів. Во-
коли так не зробіть ся, то
повстане кілька організа-
цій, подібних до „Союза“,
що всі будуть слабі і не-
здібні до реальної праці, а
будуть жертви ся між собою
та жувати всяке добре ді-
ло длатого лиш, аби про-
тивній організації зробити
пакість. А хотіби і спокій-
но змогли побіч себе існу-
вати, то подібні будуть до
тих прутків, які поодинокі
кождий може зломити, коли
противно у федерації
будуть представляти вязку
прутів, яким яка-будь си-
ла нічо не зможе вдіяти.

Се прецінь ми всі знає-
мо, що Канадійці страх
хочуть свого „союзника“,
а жінки також говорять
про свій „независимий“
„союзик“. І пощо би було
їх, як би всі Русини не ма-
ли загварантованої само-
стійности в Союзі? Краще
оглянути ся тепер, чим за-
пізно. Во хто знає про кіль-
ко Союзів це носять ся
пляни у руських головах.
Прийти може нині—завтра
до такої квати, що й Ні-
мець не розбере, що вона
має значити. А тоді кож-
дий чужинець з нас кори-
стати буде ще більше чим
досі. Тож в імя народної
чести визнаю всіх широ-
думаючих Українців, щоби
оглянули ся і тверезо роз-
думали, що мають ухвали-
ти на Конвенції „Союза“ і
хотіби навіть мій плян тим
разом не ухвалили, то не-
хай виберуть спеціальну
комісію, яка має застано-
вити ся над зреорганізова-
нем і зреформованем „Со-
юза“ у тім напрямі та ви-
робити статут для затвер-
дження на слідуочій Кон-
венції.

Мій плян коротко є та-
кий: „Союз“ є федерацією
українських організацій
найрізніших напрямів. За-
ряд „Союза“ вибирає ся з
членів „Союза“ і складає
ся з одного предсідателя,

з стільки віце-предсідате-
лів скільки є департамен-
тів, з спільного касієра і
одного головного секретара
і скільки там треба виді-
лових. „Союз“ ділять ся
на департаменти. Кождий
член мусить бути в якомсь
департаменті. Певне, кон-
венцією „Союза“ ухвалене
число людий-членів (1000,
500, 800, 1,500) може з'ор-
ганізувати департамент, чи
радіше малий „Союз“ и ви-
брати свій заряд, що може
навіть гроші збирати на
свої партійні цілі. Депар-
тамент має вибирати деле-
гатів на конвенцію після
того, скільки має членів.
Члени, що не хочуть при-
ставати до жадних партій-
них, напругових департа-
ментів сходять ся в однім
департаменті безпартійнім
і остаточно творять також
департамент. До непартій-
ного департаменту нале-
жать також організації, що
не можуть ще творити о-
кремого департаменту та
всі члени, що мешкають в
місцевостях де нема відді-
лів „Союза“.

Збиране місячних вкла-
док ішло би так само, як
іде і досі. Збирав би се-
кретар братства чи товари-
ства та відсилав би їх до
головного секретара і т. д.
Спеціальне заряджене му-
сіло би бути для околиць
де нема організацій. Ду-
маю, що нічо не зашкоди-
ло би, якби „Союз“ ті о-
колиці ділив на дистрикти
та іменував в них людий
довіря, що знали би ся
збиранем і відсилавем скла-
док до головного уряду.
Так пр. Сполучені Держа-
ви можна б поділити на
шість—сім дистриктів, Ка-
наду на три. Члени з ди-
стриктів нез'організованих
платили би по 5 цнт. мі-
сячної вкладки більше, і
ті центи ішли би в запла-
ту за труд мужам довіря.
А котрий би з них оказав
ся негідним довіря, такого
можна би суспендувати
хотіби й телеграфічно а і-
менувати иншого.

От і реорганізація.
Притім ще на одно хочу
звернути увагу. „Союз“
носить назву: „The Little
Russian National Union“. Час
би вже те Russian-ство
покинути раз. Як ми Little
Russians? Сором самих
себе величати маленькими
та ще й причіпати ся чу-
жої народности, як пляному
плоту. Своєю влізливостію
ми робимо встид не лиш
собі, але й Москалям. Ска-
жім світови по правді, що
ми не жадні маленькі Ру-
си, але Ruthenians (се імя
є досить звичне), або Ukra-
inians. Покажім хоть раз
цивільну відвагу.

Мир. Стечишин.

Дописи.

Зь Лемківщини.
У насъ часи дуже гарні,
погода стала. Якъ настала
весна передъ Цвѣтною Не-
дѣлею на два дни, такъ бу-
ло горячо до Томиноѣ Не-
дѣлѣ. По Томиноѣ недѣлѣ
падавъ дощъ всего оденъ
день, и то все на цѣлу ве-
сну. Весну люде покінчи-

ли до недѣлѣ о Самаряни-
нѣ и богатѣ и бѣднѣ. Того
року весна тревала всего
5 тыжнѣвъ. Часы сухі, вѣ-
троватѣ, безъ дощу, хотѣй
захмарить ся, и здаєсь туй
туй буде дощъ, та стане
вѣтеръ и розжене хмары,
тай вже по дощи. Збѣже
въ озимини задрѣбнѣли че-
резъ таку посуху. Ярина
такожъ дуже рѣдко посхо-
дила, бо не має вохкости.
Пасовиска для худобы ду-
же лихо виглядають, та-
кожъ черезъ посуху. Збѣжа
на торзѣ того року дешево:
пшениця низше якъ 4 кор.;
жито 3 к.; ячмѣнь ще тань-
шій; картоплѣ 25 центѣвъ
чверть, (або бумель); без-
роги малі, вѣдъ цѣпки, по
30 кор.; великій тучній та-
ній; коровы молочній по 225
кор. и бѣльше; мале ягнят-
ко 9 кор.; козлятко 5 кор.;
коза молочна 50 кор.; а под-
лѣйша 35 кор. Жиды заку-
пили тутъ лѣсъ въ Роздѣ-
лю, такъ званій Углиска,
вѣдъ Лепинского пана. Лю-
ди мають зарѣбки, ставля-
ють шаги по 2 кор. и 40
гел. вѣдъ шагу, ажъ вѣдъ
Тарнова идуть хлопы до
того зарѣбку. Жиды бучи-
ну дуже дорого продають:
одна штука зъ пняка бу-
чокъ за 4 кор, то разъ при-
вести.

Въ Роздѣлю є коршма на
продажъ. Хтобы изъ Руси,
новѣ мавъ дяку мѣгъ бы
купити. Є мѣсце просторе,
може продавати напѣтокъ,
пиво, горѣвку и инші на-
поѣ, є мѣсце на склепъ-
гросерню, може провадити
велику торговлю на 3 села.
Було бы мѣсце и на бучер-
ню. Гандель може прова-
дити на всѣ боки, тільки
гроша треба и чоловіка до
того вѣдповѣдного. Хтобы
хотѣвъ изъ Русинѣвъ такий
дѣмъ купити, най зголосить
ся до Уряду Громадского
въ Роздѣлю почта Липин-
ки. Ту бы таке купили жи-
ды, але мы хочемо щоби
нашъ чоловікъ се доставъ.
Роздѣле, дня 18 Мая, А. Пыжъ.

З Monessen, Pa.

Почали ми Галичане в
Monessen, Pa. будувати цер-
ков, для насъ Галичан, та
якось пиняво іде робота,
а то через те, що нема між
нами Галичанами згоди. За-
мість тримати ся разом, то
деякі пхають ся до угор-
ского превелебного попа і

Ті що роблять на дворі

виставлені на зимно і вогність,
унижують руматизму і неврал-
гію, если будуть вживати

Д-ра Ріхтера Нотвичного Пейн Енспелеру

ноли почують перші симптоми.
Сей лін роблений згідно з о-
стрим німецьким законом і має
35 літню незахищену славу.

На продаж у нотрого небу-
дуть аптинара, по 25 і по 50 центів
або у властителей.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl St., New York.

зводять других наших лю-
дей. Та ми при угорським
поші не можемо зістати, бо
нас дуже обдирає, кричить
а кричить в церкві, гань-
бить, а за вивід від жен
жадає більше як долара.
Гей, Галичане, чи ви муси-
те давати ся так обдирати
і слухати всіх тих небе-
лиць, що вам превелебний
пан-отец верзе? Чи ж не
встид вам, не ганьба? Чи ж
не ліпше мати свою церков
де вас і пошановали би,
тай певно не здиралиб з
вас так, як превелебні? Та
нуж зійдїм ся, зведїм ся до
купи і церков свою докін-
чимо, і тоді небудуть нам
так пословачені угорчане
по голові їздити!

Не зісловачений Русин.

З Сифтон, Канада.

Сумно, що з других міс-
цевостей люди збирають
жертви на Боевий Фонд в
Галичині — а у нас трудно
дещо зібрати. У насъ зале-
жить се найбільше від свя-
щенника, але дарма, бо о.
Крижановский не дбає о та-
кі справи, а дбає більше о
свою кишеню. Я просив о.
Крижановского, аби оголо-
сив складку в церкві і о.
Кр. обіцяв се зробити, але
хоч досить часу вже мину-
ло, то однак трудно дїж-
датись сповнення сеї обіцян-
ки.

Щож до читальні то не-
правдою є, аби о. Кр. ка-
зав пренумеровати польські
газети; правдою є, що не
казав брати „Громадського
Голосу“ і „Гайдамаків“, бо
се каже, часописи атеїстич-
ні, а за польські газети сло-
ва не казав, тим більше,
що тут читальня залежить
більше від членів як від
попа.

В. Стандрик.

Читайте, що каже Др Ландесъ:

Я маю найбільшу практику въ Сполученныхъ
Державахъ, Канадѣ, Мексики и Полудневоѣ
Америцѣ.

Черезъ 20 лѣтъ я лѣчивъ Але сли можешъ бути ви-
лишь слабости мужчинъ. лѣчений, а тебе вылѣчу
Лѣчу лишь мужчинъ. Що небу-
Але и вылѣчую ихъ. давай тобѣ дола-
Вылѣчу кождый випадокъ скажи або напиши мѣнѣ.
до якого ся возьму. Хоробы мѣхура и почекъ.
Если є не до вылѣченя не Хоробы крови и шекры.
беру ся до него. Утрата памяти.
Сли не можешъ бути вылѣ- Утрата мужескомъ силы.
ченый, скажи тобѣ во- Лѣчу безъ боли, не задер-
тверго. жу въдѣ працѣ.

Що року лѣчу тысячѣ людей.

Роблю сотки операцій щомѣсяця.

Вылѣчу тя дома, сли не можешъ прійти до мене.

Памятай: Порада особиста або листовна даромъ.

Сли еси хорый зайди або напиши до

D. E. LEONARD LANDES,
140 E. 22nd St., New York, N. Y.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished
on application.

Entered as second-class matter July 16
1903 at the post office at Scranton, Pa.
under the Act of Congress of March 3,
1879.

„Свобода“

газетськ для руского народа въ
Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза“,
выходить шо тыждня въ Четверъ
и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ... \$1.00
до старого краю на 12 мѣсяцѣвъ \$2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ... \$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“
черезъ Книгарню Шевченка ул. Театраль-
на ч. 1, Львівъ, а російскій Украинцѣ
черезъ Книгарню „Київскою Старини“
Безаківска 14, Київъ.

Оплатувати газету треба все-
гда зъ горы.

Грошъ треба посылати въ реджістрова-
нѣмъ листѣ, або черезъ експресовый, або
чекотный money order (мѣнн ордеръ). Мо-
ney order, то є карточку, котру достаєте
у почтара або агента на експресовѣмъ
офісѣ, пошлати намъ, бо безъ того мы не
модемъ грошей достати.

Адресъ:

„SVOBODA“

Box 353,
SCRANTON, PA.

Уто хоче, чтобы его адресъ змі-
нити мусить подати намъ, кромѣ
нового, такожъ свой старый адресъ.

Яне мясо ѣдятъ Американцѣ?

II.

Въ попереднѣмъ числѣ
„Свободы“ подали мы коль-
ка разячихъ прикладѣвъ
нехлюйства въ рѣзняхъ
Сполученыхъ Державъ, го-
ловно въ славныхъ рѣзняхъ
Чикаговскихъ, якѣ вывѣвъ на
денне свѣтло молодой лі-
тератъ Sinclair, и згадали
сѣмо ухвалу вашингтонь-
ского Сенату, вѣддаючи усь
рѣзня въ Спол. Державахъ
пѣдъ безпосередну контро-
лю Союзной вашингтонь-
ской санітарной інспекціи.
Справа сѣй інспекціи рѣ-
шена въ Сенатѣ мала те-
перь прийти пѣдъ розглядъ
вашингтоньского Конгресу.
Але коли въ Сенатѣ спра-
ву сю рѣшено безъ нѣякои
опозиціи, ба навѣтъ безъ
нѣякои дискусіи — въ Кон-
гресѣ розпочалась (при по-
мочи пѣдплаченыхъ мяс-
нымъ тростомъ послѣвъ)
сильна агітація проти сѣй
ухвалы Сенату, и справа,
здавалось, готова була у-
пасти въ Конгресѣ. Коли
се завважавъ президентъ
Рузвелтъ, оголосивъ въ по-
нѣмъ текстѣ справоздане
комісії інспекційной, про
яку мы въ попереднѣмъ
числѣ „Свободы“ згадува-
ли — и очамъ широкои
публики представились та-
кѣ страшнѣ факты изъ се-
го якѣ приправляє ся мясо
по чикаговскихъ рѣзняхъ, по
читаючи се, не виходять зъ
дива, якъ все се є можли-
ве, а ще бѣльше, якъ се
було возможно, що такъ
довго могло укривати ся въ

тайнѣ. Мы подамо ту зно-
ва депо зъ того справозда-
ня інспекційной комісії, бо
не могли подати передше,
тому, що повный текстъ то-
го справоздання не бувъ ще
оголошений.

Справоздане згадує на-
сампередъ про нехлюйства,
якѣ бачила комісія на пѣд-
логахъ и столахъ де ле-
жить купами мясо призна-
чене до дальшого припаро-
вання и потѣмъ переходить
до опису кѣмнатъ, въ ко-
трыхъ сотками натовплени
робѣтники мусять цѣлый
день працювати. Все въ
тихъ кѣмнатахъ є зъ дере-
ва, котре пересякле кро-
вию, товщю и нѣколи не-
змыванымъ брудомъ смер-
дить гнилизною и будить
у каждого, хто не привыкъ
до сего смороду, вѣдразу.
Кѣмнаты сѣтъ переважно
безъ вѣконъ, черезъ що му-
сять бути штучно освѣтлю-
ванѣ, а черезъ те й мясо
яке въ тихъ кѣмнатахъ об-
рабляє ся не може бути
нѣколи добре обчищено.
Та найогиднѣйше предста-
вляє ся справа зъ выход-
ками. Выходки находитъ ся
по кутахъ робѣтень и не
мають нѣякои вентиляціи
зъ надвору, а урядженѣ
сѣтъ до того крайно не-
дбало: є се рядъ стѣлецъ
безъ передѣловъ, якѣ ще
звычайно припирають до
ѣдаленъ. Цѣле однакъ не-
хлюйство выступає въ цѣ-
лой своѣй огидѣ въ тѣмъ,
що въ тихъ выходкахъ не
ма нѣ воды, нѣ рушниковъ
нѣ навѣтъ клезетового па-
перу. Робѣтники виходять
зъ тихъ выходковъ зъ не-
мытыми руками и сейчасъ
приступаютъ до своѣй ро-
боты и хватають теми ру-
ками мясо, що предназначе
на кобаски або консервы.
Але що бѣльше — декуды
выходки сѣтъ такъ далеко
вѣдъ робѣтень, що робѣт-
никамъ нѣкуды тамъ спѣ-
шити и они свои природнѣ
потребы выконуютъ таки
на пѣдлогу рѣзняхъ. Нехлюй-
ство проявляє ся такожъ и
въ тѣмъ, що робѣтникамъ
приказано кидати мясо въ
копицѣ на пѣдлогу або сто-
лы и потѣмъ, якъ котрый
зъ нихъ потребує яке мясо
до работы, то мусить зъ
заблочеными и зъ загное-
ными чобѣтьма лѣзти на
ту копицю скиданого мяса
и такъ вышукovati собѣ
потрѣбнѣй ему куснѣ. При
тѣмъ є се загально въ тихъ
рѣзняхъ принято, що всѣ
плюють на пѣдлогу, на
котрой лежать копицѣ мя-
са, бо зарядъ не хоче по-
старати ся о сплювачки.

А що до обходженя зъ
робѣтниками то комісія
скаржить ся, що те обхо-
джене є прямо скандальне.
О якихъ зглядѣхъ на здо-
ровле и выгоду робѣт-
никовъ — нема й бесѣды.
Тожъ и нѣчо давного, що
лѣкарѣ въ тихъ рѣзняхъ
всѣ до одного зазначаютъ
незвычайно велике число
робѣтниковъ хорыхъ на су-
хоты. И подумаймо собѣ
теперь, що всѣ тѣ сухѣт-
ники выпльовуютъ безна-
станно свое харкотине на
пѣдлогу, на котрой складає
ся мясо предназначено до роз-
продажи! Робѣтницѣ знова

працюють звычайно въ ко-
мнатахъ, въ котрыхъ такъ
много воды на пѣдлагахъ,
що мусять ставати на ба-
ксы, тай ще пѣдкладати
собѣ пѣдъ ноги трине. И
то працюють такъ 16, 17 и
18 лѣтнѣ дѣвчата по 10
годинъ денно.

Та все те не вѣносятся
лише до вѣдѣлу, де при-
паровує ся мясо. Те саме
дѣє ся и въ вѣдѣлахъ де
выготовляютъ товщъ, якъ
смалецъ и т. п. Стверже-
но навѣтъ, що разъ до ко-
тла, де выготовлювано сма-
лецъ, упало двоухъ людей
и тѣла ихъ тамъ такъ роз-
варили ся, що липились
самѣй кѣстками. Та смалецъ
той таки выслано на торгъ
и — люди его зѣѣли...
Ствержено такожъ, що ко-
ли якому робѣтникови у-
тне машина палець або й
руку, то про се зарядъ рѣ-
знѣ не журить ся — и втя-
та рука або палець иде
дальше пѣдъ рѣжнѣй ножѣ
и ту змѣшана зъ мясомъ
и разомъ зъ нимъ посѣка
на иде до ковбасъ...

Отсе короткѣй, въ деся-
той части недомалованый
образъ порядковъ, якѣ па-
нують въ чикаговскихъ рѣз-
няхъ. И подумати собѣ те-
перь, що тимъ то мясомъ,
зѣгнилымъ, насиченымъ
множествомъ смертоносныхъ
бакциллъ, бруднымъ и во-
нучимъ — живлятъ ся мѣ-
ліоны-мѣліоны американь-
скихъ горожанъ.

Листъ изъ Старого краю

Хлѣборѣбскѣ страйки
ширять ся в нас далѣ, об-
хапуючи шо-разъ бѣльше
сѣл и шо-разъ бѣльше по-
вѣтъ. В останнѣхъ тѣжняхъ
страйкъ найсильнѣйшѣй у
повѣтахъ гусятинскѣмъ и пѣд-
гаецкѣмъ, а репресіи вла-
стей найсильнѣйші в пѣд-
гаецкѣмъ, хоч, очевидно, на-
ші власти нѣде не позво-
ляютъ страйкувати, такъ,
якъ каже законъ, тільки всю-
ди нарушуютъ свободу
страйковъ на користь дѣд-
чѣвъ.

Але в пѣдгаецкѣмъ поль-
сько-шляхотскѣмъ правитель-
ство розгуляло ся вже
справдѣ такъ, якъ на вѣйні.
Повѣтъ переповнений вѣй-
ськомъ и жандармами, в кож-
дѣмъ майже дворѣ зробили
судову канцелярію, в якій
урядує слѣдчий судія, за-
микаючи всѣхъ, до кого ли-
ше можна вчепити ся, до
слѣдчого арешту, арешти
переповненѣ невинными
людьми, а жандарми про-
вокують, бьютъ и арешту-
ють безъ стриму, достарчу-
ючи арештамъ шо-разъ то но-
вихъ мешканцѣвъ.

А при тѣмъ якъ поводятъ
ся зъ арештоваными! Кож-
дого кують у тяжкѣ кай-
дани, по тѣмъ сковуютъ у
сѣхъ зѣлѣзнымъ ланцомъ в одинъ
рядъ. — старцѣвъ, жінокъ и
хлопцѣвъ, ще й дѣтей, безъ роз-
бору, — окружають вѣй-
ськомъ и такъ гонять мѣлыми
пѣшки до арештѣвъ до міста.
Неприятель на вѣйні не
знущаєт ся такъ у завойо-
ванѣмъ краю надъ спокойни-
ми й безборонными меш-
канцями, якъ отсе виробля-
ють польсько-шляхотскѣ
власти надъ страйкующими

селянами. И все те в кон-
ституційнѣй державѣ, в якій
свобода страйковъ запоруче-
на основными законами!

При тѣмъ усѣмъ страйки по
бѣльшѣй части кінчатъ ся
хочъ дрібными уступками
дѣдичѣвъ у користь страйку-
ющихъ.

Але якими жертвами о-
куплюють ся тѣ уступки!

И чому всѣ вони зносятся
усѣ тѣ нелюдскѣ знущаня
такъ покѣрно, чому нѣхто зъ
нихъ не вѣдповѣсть на нихъ
такъ, якъ вѣдповѣдаютъ на
нихъ тѣ, що справдѣ почува-
ють себе не невольниками,
але свободными людьми?!
Правда, всѣ вчатъ їхъ по-
корѣ, — не дайте ся спрово-
кувати, вчитъ їхъ кождей
поклѣканий и непоклѣка-
ний, — але ж и покѣрѣ по-
виненъ бути конецъ, коли
чоловѣкъ почуває себе чѣло-
вѣкомъ, а не рабомъ и худо-
биною...

Кроваві подѣи в Лядскѣмъ,
про якѣ в своѣмъ часѣ було
писано в „Свободѣ“, були
в дняхъ 16—19 Мая пред-
метомъ судової розправи в
Станиславѣ.

Прокураторія обжалувала
19 людей, по части за те,
що 26 Лютого по розвязан-
ню вѣча в Нижнѣвѣ зробили
нападъ на політичного уря-
дника Дуникѣвского, а по
части за те, що 28 Лютого
в Лядскѣмъ одні не дали
себе арештувати, а другѣ
намовляли арештованихъ не
давати ся й хотѣли їхъ вѣд-
бити. Обжалованихъ борони-
ли адвокаты: соціальный
демократ Зайнфельдъ зі Ста-
ниславова й члени рускої
національно-демократичной
партіи: Кость Левіцкѣй
зі Львова, Теофілъ Окунев-
скѣй з Городенки й Евгенъ
Олесницькѣй зі Стрия.

И хочъ суд, хотячи врату-
вати повагу політичной
власти, конче старавъ ся
вышукати виннихъ, то таки
розправа выказала, що вин-
на тутъ політична власть.

И такъ в день вѣча не бу-
ло в Нижнѣвѣ нѣякихъ такихъ
розрухѣвъ, аби ажъ було по-
трѣбне вѣйсько, такъ що на-
вѣтъ жандарми казали Ду-
никѣвскому, що вѣйська не
треба и вінъ лише тому йо-
го спровадивъ, бо такийъ
панъ, що вѣчно гнетѣ хло-
пѣвъ, тратить заразъ вѣдвагу,
побачивши товпу народу.
Не дурно люди кажутъ,
що на злодію шапка го-
ритъ. И навѣтъ судъ мусѣвъ
признати, що в Нижнѣвѣ
не робило ся нічого про-
тивъ законного и за подѣи в
Нижнѣвѣ не засудивъ нікого.

А коли в Нижнѣвѣ не
дѣяло ся нічого противъ
законного, то спровадже-
жене воякѣвъ и высланѣ ихъ
до Лядского было тільки
надужитѣмъ власти и в цѣ-
лій подѣи в Лядскѣмъ зави-
нили тільки тѣ, що ви-
слали вѣйсько. Не менше
завинило такожъ вѣйсько й
жандарми, якѣ безъ потреби
ужили оружя. Лікарська
комісія ствердила, що Ми-
хайло Безтѣльный, якого
жандармъ Бротовскѣй за-
коловъ багнетомъ на смерть,
бувъ пробитый зъ заду; такъ
само были постріленѣ зъ за-
ду Проць Шумѣга, Анна
Смучкова, Стефанъ Щербанъ
и Домѣникъ Павловскѣй, якѣ

заразъ на мѣсци впали тру-
помъ, якъ такожъ Федѣ Не-
дѣльскѣй, що вмеръ потѣмъ
у шпиталѣ в Станиславѣ.
Зъ заду были постріленѣ й
тѣ, що пѣдставали лекші
рани й вигоїли ся зъ нихъ.
Значить, вѣйсько стрѣляло
до вѣткающихъ.

Але судъ таки засудивъ
Матѣя Заяця на 3 мѣсяцѣ
вѣзницѣ зъ постомъ, Юліана
Нѣментѣвского на 6 тѣж-
нѣвъ вѣзницѣ, Люську Дер-
качеву на 14 днѣвъ арешту,
Проця Бойка на 10 днѣвъ
и Стефана Шумѣгу на 7 днѣвъ,
— нѣби за те, що вони в
Лядскѣмъ перешкодили в
арештованню й довели до
розливу крови, а на правду
тому, аби сказати передъ
сѣвѣтомъ, що все таки тамъ у
Лядскѣмъ щось було, коли
судъ пѣтьохъ людей засудивъ.

Всѣхъ иншихъ обжалованихъ
мусѣвъ судъ увѣльнити.

И такъ 6 убитихъ и 5 засу-
дженихъ се тільки невиннѣ
жертвы в боротьбѣ руско-
го народу за справедливую
выборчу реформу.

Нарады рускихъ партій
у Львовѣ в справѣ выборчої
реформы.

З огляду на те, що пра-
вительство Гогенльогѣ, хо-
тячи приеднати для выбо-
рчої реформы „Коло поль-
ське“, задумало скривдити
русскѣй нарідъ у Галичинѣ
не тільки гірше, якъ се ро-
битьъ правительственный
проектъ Гавча, але навѣтъ
бѣльше, якъ теперѣшня ку-
ріальна система, — рускѣ
партіи за починѣмъ руско-
го парламентарного клубу
скликали на 25 Мая зѣздъ
мужѣвъ довѣря, аби поради-
ти ся, яке зайняти стано-
вище сдиротивъ такої ви-
борчої реформы, яку пѣд-
носить рускому народови
правительство Гогенльогѣ.

Послы пропонували, аби
делегаты всѣхъ партій вѣд-
були спѣльную нараду, але
„Народнѣй комитетъ“, т. є.
головный комитетъ націо-
нально-демократичной пар-
тіи спротививъ ся сѣму, не
хотячи радити разомъ ізъ мо-
сквофілами, якѣ теперъ скрізь
ідуть на руку польскѣй
шляхтѣ. И такъ замѣстъ одної
нарады вѣдбули ся три:
1) спѣльна нарада деле-
гатѣвъ національно-демокра-
тичной, радикальной и со-
ціально демократичной пар-
тіи, 2) нарада політичныхъ
однѣумцѣвъ посла Олексан-
дра Барвинского, 3) нара-
да москвофілской партіи.

Резолюціѣ, принятѣ на
отсѣхъ трѣохъ нарадахъ, заяв-
ляютъ згѣдно, що русскѣй
нарідъ домагаєт ся загаль-
ного, безпосередного, рѣв-
ного й тайного выборчого
права безъ нѣякихъ обмеженъ
та що теперѣшний проектъ
правительства не вѣдповѣ-
дає повнѣстѣмъ домаганню,
бо обмежує рѣвнѣсть выбо-
рчого права на користь тихъ,
якѣ доси користали зъ полі-
тичныхъ привѣлѣѣвъ. Рѣзняця
мѣжъ повнѣстѣми резолюціями
є тільки в тонѣ и в тѣй
части, в якій говорить ся
про тактику на будуче.

В сѣмъ напрямѣ найбіль-
ше рѣшуча резолюція, прий-
нята на нарадѣ партій ра-
дикальной, соціально-демо-
кратичной и національно-де-

мѣй для руского на-
роду в Галичинѣ 42 прѣ-
дѣльскихъ мандатѣвъ, знесен-
ня пропорціональныхъ выборовъ
законного забезпеченя сво-
боды выборовъ передъ насиль-
ствомъ адміністраціи, да-
ти протестує противъ розшире-
ня автономіи Галичини, до-
магаючи ся автономіи націо-
нальной, а в кінцѣ, пѣд-
до тактика на будуче, за-
являє:

„Противъ наміреного по-
кривденя русскѣй на-
приневолений ужити на-
острѣйшихъ и найдальше вѣд-
дучихъ способѣвъ самооборо-
ны, а рускѣ парламентар-
нѣ послы повиннѣ поборо-
вати сѣй замахъ усѣми силами,
евентуально найострѣй-
шою формою протесту, та
хочъ-би навѣтъ зложенемъ
мандатѣвъ зазначити, що Ру-
сини не признають такої
выборчої реформы“.

„На випадокъ вѣдкіненя
оправданихъ и конечныхъ до-
маганъ руского парламен-
тарного клубу шо-до змі-
ни проекту выборчої ре-
формы в справедливѣмъ ін-
тересѣ Русинѣвъ, політичне
істноване руского народу
в Галичинѣ стане просто
не можливе, що може до-
вести до поважныхъ завору-
шенъ и сусѣльно-політич-
ныхъ переворотѣвъ, за що
спаде одвѣчалность на рѣ-
шаючи чинники державы“.

И такъ мѣжъ усѣмъ русскимъ
народомъ у Галичинѣ, безъ
огляду на партійнѣ рѣжни-
цѣ, нема двоухъ думокъ, що
выборча реформа, се тѣль-
ки нова, „поступова“ фор-
ма національно-політичного
закрѣпощеня руского на-
роду. Якъ вінъ борѣт-мѣтѣ
ся противъ того закрѣпоще-
ня и чи оборонить ся пе-
редъ нимъ, покаже будучи-
ність.

Новый правительственный про-
ектъ выборчої реформы.

Того самого дня, коли
русскѣ партіи радѣли у
Львовѣ, яке зайняти стано-
вище супротивъ выборчої
реформы, Гогенльогѣ всту-
пивъ передъ парламентарною
комісією для выборчої ре-
формы зъ поправленемъ пра-
вительственнымъ проектомъ.

По тому проекту австрѣй-
скѣй парламентъ має скла-
дати ся зъ 495 послѣвъ: Ав-
стрія Долѣшня 64, Австрія
Горѣшня 22, Буковина
14, Галичина 102, Гори-
ція и Градиска 5, Дальма-
ція 11, Зальцбургъ 7, Істрія
5, Каринтія 10, Країна 11,
Моравія 46, Стирія 28, Ти-
роль 23, Триестъ 6, Фораль-
бергъ 4, Чехія 122, Шлескъ
15. Супротивъ проекту Гав-
ча число всѣхъ послѣвъ збѣль-
шено на 40, розкладаючи
се число на поодинокѣ краї
такъ: Галичинѣ додано 14
мандатѣвъ, Долѣшнѣ Австрѣ
9, Чехіи 4, Буковинѣ 3,
Горѣшнѣ Австрѣ, Моравіи,
Тиролеви и Шлескови по 2,
Зальцбургѣ и Триестѣ по
по одному. Отѣи додатковѣ
мандаты роздѣленѣ мѣжъ по-
одинокѣ народи такъ: Німцѣ
дѣстануть 9 мандатѣвъ у До-
лѣшнѣй Австрѣ, по два в
Горѣшнѣй Австрѣ и Чехіи
по 1 на Буковинѣ, Моравіи,
Зальцбургѣ, Тиролю и Шле-
ску, разомъ 18; Поляки 14
у Галичинѣ; Чехи 2 в

Чехії й по 1 на Моравії і Шлезку, разом 4; Італійці по одному в Тиролю і Трієсті, разом 2; Румуни 1 на Буковині; Русини 1 на Буковині. Значить, по обчисленям правительства Німці мали би 223 мандатів, Чехи 103, Поляки 78 (75 у Галичині і 3 зі Шлезка), Русини 32 (27 у Галичині і 5 на Буковині), Словінці 23, Італійці 18, Хорвати 13, Румуни 5.

Перейдім тепер до галицьких відносин. В торгах із правительством „Коло польське“ виторгували для Галичини 14 нових мандатів, для яких має бути утворено 14 нових мійських округів, значить тих нових 14 мандатів дістануться Полякам. І так правительством ділять Галичину на 32 мійські округи, які вибирати муть по одному послів, і на 35 сільських округів, які вибирати муть по двох послів. Мійські округи дадуть 32 мандати Полякам, а в сільських округах Поляки по обчисленям правительства здобудуть 32 мандати в 16 округах Західної Галичини і по одному мандатові в 11 округах Східної Галичини, — разом 75 мандатів. Для Русинів призначає правительством по 2 мандати в 8 округах і по 1 в дальших 11 округах Східної Галичини, разом 27 мандатів.

Значить, із галицьких мандатів правительством призначає Полякам 74 прц., Русинам 26 прц., хоч на підставі рівності виборчого права належало б ся Русинам 43 прц., а навіть теперішня куріальна система призначає їм 28 прц.

І так загальне, безпосереднє, рівне право й тайне виборче, яке повинно би звести національно-політичні привілеї з одного й національно-політичне поневолене з другого боку, скріплює ще національно-політичні привілеї Поляків, і тим самим скріплює національно-політичне поневолене руського народу. Ось бачите, що можна зробити із загального й рівного виборчого права!

Але на сім національно-політичному поневолені руського народу ще не конець. По проекту правительства вибори в сільських округах Галичини мають відбуватися ся так, що послами вийдуть ті два кандидати, з яких один дістане абсолютну більшість (т. е. більшу половину), а другий над $\frac{1}{4}$ голосів. Значить, у всіх сільських округах Східної Галичини, де Полякам удасть ся роздобути над $\frac{1}{4}$ голосів для свого кандидата, вони виведуть свого посла. Правительством начислило таких округів у Східній Галичині 11, але хто знає „виборчі здібности“ галицької польсько-шляхотської адміністрації, той зрозуміє, що вона ві всіх 19 сільських округах Східної Галичини зуміє добути над $\frac{1}{4}$ голосів для польсько-шляхотського кандидата. І так на правду Русини змо-

жуть здобути тільки по одному мандатові в 19 округах Східної Галичини, разом 19 мандатів; решта галицьких мандатів — 83 — дістануть ся Полякам. Значить 43 прц. руської людности зможе здобути на правду тільки 19 прц. галицьких мандатів, — на 100 виборців у сільських округах Східної Галичини 26 Поляків мати ме таке саме виборче право, як 74 Русини. Ось яка „австрійсько-польська рівність виборчого права для українського народу!“

Гогенльогє предложив свій проект по довгих торгах з Німцями, Чехами й Поляками, значить, мабуть усі вони згодили ся на нього. І мабуть ніхто з них роботи-ме перешкод при ухваленню того проекту в комісії й парламенті. Загалом, чи проект Гогенльогє стане законом, се рішити ся в найближшій часі. А коли національно-політичне закріпощене руського народу в Галичині буде скріплене новим законом, і то законом, який є останнім словом демократії, тоді буде час освітити докладніше те закріпощене й показати, яка жде закріпощених будучність.

27 мая, 1906.

М. Л.

Українці в російській Государственной Думі.

Для нас, як Українців, особливий інтерес має, скільки послів буде заступати в Государственной Думі інтереси українського народу. Щоб знати се, ми розглянемо ся, скільки усіх послів вислала від себе Україна до Государственной Думи — і кільки з поміж тих послів є рішучих прихильників поступу і волі та щирих, свідомих синів свого народу. Що до послів з України взагалі, то ту справа представляє ся так: з волинської губернії обрано 13 послів, з катеринославської 10, з подільської 13, з полтавської 12, з Таври 6, з Харківщини 10, з Чернігівщини 10, з Київщини 15 а по одному з міст: Києва, Харкова та Одеси. Всього разом вислала Україна (без Вороніжчини, Весарабії, Донщини, Кубані та Холмщини, де живе багато нашого народу) 102 послів.

По партіям розпадають ся вони так: до „правих“ (правительственных) належать тільки 4 (від Харківщини та Херсонщини по двох), до „центра“ (по середині) — 4 (з Харківщини 1, з Київщини 2 і з Катеринослава 1), а „лівих“ (опозиційних) — 60. Найбільше лівих дали: Київщина 13, Чернігівщина 10, Полтавщина та Катеринославщина по 8; таких знова, що не відомо ще до якої вони партії пристануть в Думі, налічується аж 34. Коли однак зважимо, що з сих 34-ох хоч половина пристане до „лівих“, а їх певно більше пристане, особливо, що українські послів з поміж тих „лівоцентричних“ пристали до

Українського Клубу, — то тоді ми мати мемо заступників інтересів українського народу в Думі 76 чоловіка, тоб то звиш 75 процент або звиш $\frac{3}{4}$.

Що до станів — українські послів розпадають ся сь як: селян 51 (більш половини), дворян 21 (одна 5-та частина), з духовенства тільки 1, решта з міст і т. п.

Що до освіти, то близько одна третина загального числа послів від України є люди з виспого освітою; найбільше з освітою низпого; неграмотних тільки двох з подільської губернії. Підчас виборів на Україні українська демократично-радикальна партія вступила була в спілку з „лівоцентричними“ партіями. Дякуючи сьому єднанню, Україна придбала 60 послів у державній Думі, котрі обстоювати муть там національні інтереси нашого народу аж до автономічної управи нашим краєм виключно.

Взагалі вибори скінчили ся блискучою перемогою сьвітла над темрявою і Україні дісталась можливість виступати тепер явно і рішучо в інтересі свого краю і народу, чого так конче й їй потрібно.

Що таке держава і які бувають держави?

Держава єсть громада людей, що заселяють якусь країну і мають над собою одну спільну найвищу владу (власть). Влада державна має утримувати в країні лад; для того їй одній тільки належить право силовати, примушувати людей; самим же людям забороняється вживати сили, ані для того щоб завдати кому небудь кривду, ані для того щоб оборонити своє право. Влада державна має дбати про те, щоб у країні був порядок, лад і щоб країна була безпечна від ворожих нападів з-околя.

Є такі держави, що в них найвища влада належить одній людині. А є такі держави, що в них тая влада належить самому народові.

Ті держави, де найвища влада належить одній людині, звуть ся монархіями. Монархія — то грецьке слово і значить: „власть одного“. „Монос“ значить „один“ а „архе“ — власть. Голова такої держави зветь ся різно: по одних країнах — князем, по других — герцогом, по третих — королем, а по деяких великоможних державах — зветь ся імператором. Російський імператор називається ще царем, австрійський імператор — цісарем, турецький — султаном, японський — мікадом, китайський — богдыханом. Спільна ж назва для всіх тих володарів — монарх.

Не всі монархи мають однакову власть. Одні мають необмежену власть, можуть видавати які хочуть закони і перемінювати закони коли хочуть; можуть брати з підданих стільки податків, скільки хочуть і тратити ці

гроші, на що хочуть, а між иншим можуть брати і скарбу державного і на себе й на свій двір до схочу. Такі монархи звуть ся самодержавними. Доси самодержавними монархами сьуть, наприклад: султан турецький, шах перський, богдыхан китайський. Інші монархи не мають такої безмірної влади, а правлять своєю країною разом із радами, вибраними від люду. Такі монархи не мають права без згоди тих виборних рад аві видавати законів, ані накладати на людей податки, ані тратити державні гроші. Такі монархи звуть ся обмеженими, а ті держави, що в них верховодять монарх і народня рада по обопільній згоді, звуть ся монархіями обмеженими (ограниченими), або конституційними.

Більша часть держав у Європі — то все монархії конституційні, наприклад: Англія, Австрія, Германія, (Німеччина), Бельгія, Росія, Румунія, Болгарія, Сербія і инші.

З усіх монархій, що в Європі є, неограничена тільки Туреччина.

Ті держави, що в них найвища влада, належить самому народові, звуть ся республіками. Республіка єсть слово латинське і значить: річ громадська (або річ посполита).

Звичайно, весь народ може сам орудувати справами державними тільки там, де країна дуже маленька. Єсть тільки шість таких маленьких республік, що в їх всі громадяне самі збирають ся на раду, і тая рада єсть найвища державна установа. Всі ті республіки, належать до Швайцарської спілки. По більших республіках народ доручає свою власть виборним радам.

Визначніших республік на сьвіті є три: Франція, Швайцарія і Сполучені Держави Північної Америки.

У Франції та в Сполучених Державах є й голова держави. Він зветь ся президентом. Президент у республіці має більш-менш таку саму силу, як монарх в обмеженій монархії. Але між президентом і ограниченим монархом є велика різниця. Президента вибирають (у Франції на сім год, а в Сполучених Державах на чотири год) і він править з волі люду. Монарх править до смерти своєї і пишеть ся: „З ласки Божої“. Власть монарха тепер скрізь переходить з роду в рід.

Отож тепер на сьвіті є держави трох родів: 1) монархія самодержавна, 2) монархія обмежена (ограничена) або конституційна і 3) республіка.

Монархія ограничена і республіка схожі між собою, бо тепер по всіх республіках і по всіх ограничених монархіях є конституція.

Конституція єсть основний закон держави, найважливіший за всі инші закони. В конституції визначено, які в державі мають бути влади, яким робом ті влади мають орудувати, які

мають бути найвищі установи державні, і яку силу має кожда установа. Коли в конституційній країні орудують справами державними і народня рада, і голова держави (монарх або президент), то перш над усе твердо встановляється, які права має рада, і які права має голова держави.

Найчастіше конституція настала там, де народ повстав за свої права. Тоді в конституції визначено, які саме права надіють ся монархові, і монарх не має більше прав, ніж визначено в конституції.

Мало не по всіх тих стонах, де є конституція, — монарх, вступаючи на престол, присягає, що не зламає конституційних законів. В республіці конституція єсть ніби умова людей межи собою про те, яким саме установам народ доручає владу державну, — ту владу, яка по праву належить йому самому, тоб то народові.

Окрім того, в конституціях звичайно визначається, до якої міри влада державна має розпоряджувати, людьми і втручати ся в їх життя, а яких прав людини не повинна зачіпати. Коли тое визначено в конституції, то вона єсть ніби умова межи народом і владою державною. Звичайно скрізь ті люде, що встановляли конституцію, хотіли, щоб державний лад був твердий, непохитний, і щоб конституція тая була, коли вже не вічною, то хоч довговічною. Щоб не можна було її часто і легковажно змінити, на те для зміни конституції встановлено особливі способи. Ті способи здебільшого визначено в самій конституції. Наприклад, у державах Північної Америкиської спілки і в Швайцарії конституцію можна змінити аж тоді, коли більшість усіх громадян тое ухвалить, і нова конституція або нова частина її повинна бути ухвалена всім народом. В кожного громадянина питають його думки. Простий же закон, не конституційний видає сама виборна рада (конгрес).

Основні закони бувають і в самодержавних монархіях. Наприклад, у Росії були основні закони. У них стояло, перш над усе, що Імператор всеросійський єсть монарх самодержавний і неограничений, і що сам Бог великий його слухати (Артикул 1); що в Росії панує православна віра (арт. 40.), що Царь не може держати ніякої иншої віри, як тільки православну (арт. 41) і має сю віру обороняти (арт. 42); що закони в Росії виходять тільки від самодержавного монарха (арт. 47, 50, 51) і таке инше. Крім того в основних законах російських говориться про те, як має переходити царювання з роду в рід, про коронування на царство, про царські титули, герб та печать, про книги родоводу царської фамилії, про права і титули всеї родини царської, про плату царіці, царським

дітям і всім родичам царським, про посаг за особами з царської родини, про маєтки царської родини, тощо.

Але основні закони в самодержавній монархії одрізняють ся від простих законів тільки самою назвою. Самодержавний монарх може своєю волею перемінити або скасувати основний закон, коли схоче і як схоче, так само, як і всякий звичайний закон.

Попереду було зазначено, що єсть держави трох родів: 1) монархія самодержавна, 2) монархія обмежена (ограничена) і 3) республіка.

Монархія обмежена і республіка схожі межи собою, бо мають конституцію, а монархія самодержавна стоїть осторонь, бо не має того, що звичайно зветь ся конституцією. Через те можна ділити держави на два розбори: 1) держави конституційні і 2) держави неконституційні.

Теперішні конституційні держави колись, давніше, не були конституційними; теперішні неконституційні держави стоять на дорозі до того, що зроблять ся конституційними. Через те називаємо державу неконституційну — державою старого порядку або просто старо сьвітською державою, а державу конституційну — державою нового порядку.

К. К.

На Боевий Фонд в Галичині

зложили:

1) За руки ред. „Свободи“:
1) З Олифант, Па., По 1 дол.
Петро Мадіювський, Марія Ціцюра.
Разом 2 дол.

2) З Савт Чікаго, Іл. на християн у Петра Демковича, зложили гості на руки Юрка Бурдяка \$5.25. Жертували:
Петро Демкович 1 дол., Іван Нісевич 55 ц. Макар Гнатусько 50 ц. по 25 ц.: Юрко Бурдяк, Іосиф Сорока, Дмитро Нісевич, Іосиф Сорока, Михайло Демкович, Микола Угрин, Андрій Лоринський, Дмитро Гонковський, Іосиф Угрин, Іван Демкович, Андрій Нісевич 20 ц. по 10 ц.: Іван Мельник, Іосиф Дорош, Ілько Коземич, Іосиф Дорошків, Іван Гбур, Микола Гонковський 5 цт.

4) З Скрентон, Па. Гривць Нальський 50 цт.

3) З Сифтон, Ман. Канада. для радик. партії: Мартин Мардинюк, 1 дол.; по 25 ц. Микола Ковпун, Павло Сопель, Василь Пулак, Лів Стандрік 10 цт. Разом \$1.80

Разом 9.55
Попередню 467.50

98
Сума 477.05
Редакція „Свободи“,
Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Вачність!

Пп. Делегати „Союза“!
Отсим повідомляє ся Вас, що підчас Конвенції в Scranton, Pa., знайдете добру гостину і щиро руську услугу в одиним

Руським Готелю

Юрія Мончака

cor. Beacon Ave. & Hickory Str.
Дві мінуту ходу від Конвенції, Галі.

ДОКТОР ВІД ЗУБІВ

говорить по руски, польски, німечки
англійски

DR. M. S. BRESCH

209 Washington Ave., Scranton, Pa.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головний } КОНСТ. КИРЧОВЬ,
предсѣдатель } 140 Essex Str.
Jersey City, N. J.
Головний } С. ЯДЛОВСКИЙ
секретарь } Box 76,
Jersey City, N. J.
Головний } АЛЕК. ШАРШОНЬ,
касиръ } 624 Pine & Franklin St.
Shamokin, Pa.

Ихъ вступилинъ:
мѣсто-предсѣдателя..... С. Митренко
OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря..... Иос. Кузьмичий
BALTIMORE, Md.

Заст. касира..... А. Яковичъ
MC ADON, PA.

Радий:
А. Валевский..... St. Louis, Mo.
А. Семанский..... Trauger, Pa.
Б. Кобанъ..... Olyphant, Pa.
А. Сороса..... Plymouth, Pa.
Иванъ Париданъ..... Terryville, Conn.
Ив. Сенько..... Jessup, Pa.

Ихъ вступилинъ:
Ив. Посипанко..... Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровский..... Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:
О. А. Улицкий..... Ansonia, Conn.
Мик. Турвовский..... McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачъ..... Mt. Carmel, Pa.

Головний організаторъ:
о. Н. Подгоречій Box 543, South Fork, Pa.

Вступайте до Союза!

„Союзъ“ — одінока руско народна організація въ Америцѣ.

Принимает членовъ вѣдѣ 1 року до 45 лѣтъ житя.

Вступне послѣ лѣтъ.

Мѣсячне вѣдѣ 25 до 70 центовъ на мѣсяць.

СОЮЗЪ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа \$600.00,

Посмертне за жѣнку \$300.00,

Посмертне за дѣти вѣдѣ 15.00 до \$300.00,

Въ вѣдѣ утраты: а) обохъ очей нѣтъ або рукъ \$600.00,

б) одной руки або ноги \$200.00,

в) одного ока \$100.00,

Сли отецъ родины въ шпитали божевѣльныхъ, Союзъ платитъ по року родинѣ \$100.00.

Хто хоче вступити до Союзу, муситъ вписатись такожъ въ братства, яке належить до Союзу.

Вамне

для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союзу.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачі до касы Р. Н. Союзу посылае ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выпи-суеть ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ написанный money-order або чекъ не посылае ся до Голо-в. Касіера, але вразъ зъ выказими до Голов. Секре-тара. Головний секретарь опѣсля вѣдѣслайе ихъ до Голов. Касіера.

С. Ядловский,

Голов. Секретарь.

Ч. 819. КВИТЪ \$300.00

на триста долларѣвъ, котри п. Фе-доръ Смѣльницкий отримавъ яко посмертну заповику по жѣнѣ Евѣ зъ Головною Касо Руского Народно-го Союзу въ Америцѣ.

Chisholm, Minn. дня 28 Мая 1906.

Федоръ Смѣльницкий.

Свѣдѣи { Лукачъ Фесичъ,

{ Петро Цуганъ.

Вѣдѣ мѣсячного Уряду Руского Народно-го Союзу въ Америцѣ. Вѣдѣ-дѣль (число) 37.

Петро Курочка, предс.,

Илько Лаворшакъ, секр.

Ч. 825. КВИТЪ \$110.07

на сто десять долларѣвъ 07 цен-товъ, котри мѣсяцевый Урядъ вѣдѣ-дѣль 22 отримавъ за похор. ком-та по Петрѣ Драганѣ зъ Головною Касо Руского Народно-го Союзу въ Америцѣ.

Manown, Pa. дня 4 Юнія 1906.

Свѣдѣи { Антонъ Френчко,

{ Гавриилъ Шуркала.

Вѣдѣ мѣсячного Уряду Руского Народно-го Союзу въ Америцѣ. Вѣдѣ-дѣль (число) 22.

Иванъ Бусинъ, предс.,

Лукачъ Иванчинъ, секр.

Ч. 832. КВИТЪ \$100.00

на сто долларѣвъ, котри п. Иванъ Тхоръ отримавъ яко надзвычайну заповику за утрату ока зъ Голо-вною Касо Руского Народно-го Сою-за въ Америцѣ.

Lansford, Pa. дня 1906.

Иванъ Тхоръ

Свѣдѣи { Мик. Стропковский,

{ Сидоръ Скарлошъ,

Вѣдѣ мѣсячного Уряду Руского Народно-го Союзу въ Америцѣ. Вѣдѣ-дѣль (число)

Иванъ Полянскій, предс.

Михаилъ Терепанъ, секр

Рухъ

въ вѣдѣлахъ Р. Н. С.

Повѣдомлене.

Увѣдомляемо всѣхъ Русинѣвъ зъ око-лицъ Нью-Йоркскихъ, що Тов. „Запорож-ска Січ“ вѣдѣ 117 Р. Н. Союзу, буде принимати новыхъ членѣвъ зъ мѣ-сяця Червня безъ вступного, а до Союзу послѣ статутѣвъ. Дорогі братя, рускї робѣтнички! Вѣдѣслайе ся до Васъ щирими словами и просимо Васъ, що-бысте вступили до нашего Товариства. Се не велика оплата, бо лише 30 цѣт. мѣсячного а за тыхъ 30 цѣт. въ часѣ слабости достае членѣ три дол. бенефи-тутыжнево. Митинги у насъ вѣдѣслайе ся въ третю суботу по першѣмъ каждого мѣсяца въ 46 Ave. А.

КОМИТЕТЪ.

Братство

св. Андрея в Лорейн, Огайо, буде при-нимати до Братства новыхъ членѣвъ за по-ловицу вступного в мѣсяцю Юнія и Юлія с. р. Хто еще не належить до Братства то най приступати тепер, поки час, бо нѣхто не знае де кого бѣда чекае.

Наші митинги вѣдѣслайе ся по пер-шѣмъ в першу недѣлю о другій годниці по полудни в Гали на 104 Charl St.

А. Русенко, секретар.

Братство

св. Володимира в Нью-Йорку вѣдѣл 108 „Р. Н. Союзу“ приймае через два мѣсяці — Червень и Липень — новыхъ членѣвъ безъ вступного.

Дорогі Братя Русини! Хто ще в вас, в Нью-Йорку не належить до жадного братства, нехай приїде до нас а ми приймемо його як рідного брата. Оплата не велика — 35 центів мѣсячно, та за ті гроші дістанете, кожний, если захору-ете 5 долларів що тижки заповику и док-тора. Братя Русини! не жалуйте тыхъ пару центів на мѣсяць, бо як чоловік здоров и робить, то що значить для него тыхъ пару центів? Таж не разъ багато піде на дуриницю, а нѣхто не може знати, що его чекае. Тож не кажіть, дорогі братя, „лю що маю час“ и не відкладайте се на пізнійше, а вступайте заразъ чисельно до Братства и „Союзу“. В ед-ности сила! Митинги вѣдѣслайе ся в кождо-го мѣсяці перед першимъ в суботу, на Еппсо А. під чѣлом 46 в Гармоніи Гали. межі 3 а 4 улицями в Нью-Йорку.

О. Довганюк, предс.

Я. Корняк, секр.

А. Ширимета, касиръ.

Повѣдомляю

всѣхъ членѣвъ братства св. Михаїла Арх. вѣдѣ 80 Р. Н. Союзу, що річний митингъ Братства вѣдѣслайе ся в недѣлю, 17. юнія 1906. На тімъ митингу буде ся складати справоздане старо-го Уряду и вибрати новий Уряд. Хто з членѣвъ не явить ся на митингу заплатитъ 1 доллара кары. За урядъ Братства:

Василь Клованич, предс.

Мик. Криванч, секр.

Павел Красенік, касиръ.

Оголошене.

Симъ даю до вѣдомости всѣмъ членѣ-вамъ Братства св. Іоана Кр. вѣдѣ 121. Р. Н. Союзу, що дня 3-го Юнія въ Не-дѣлю вѣдѣслайе ся річний митингъ, на котромъ обраховано касу и вибрано но-вый Урядъ. Вибрано: Предсѣдъ: Василь Дудакъ; секретарь, Иванъ Зѣмянскій; касиръ, Іванъ Гудакъ; мѣсто-предс. Иванъ Кашчирь; Заступникъ секр. Михаилъ Друкальскій; Заступникъ кас., Миха-иль Черемшакъ; Дозорці кассы: Ону-фрій Мирянка, Грггорій Новикомъ; Контрольна комісія: Юрій Зупко, Ми-хаиль Шкурла. Дворникъ: Юрій Ба-чакъ.

Иванъ Зѣмянскій,
224 Woodland Str., Trenton, N. J.

Оголошене.

Симъ падаемо до загальної вѣдомости всѣмъ Русинамъ в окрестности Smoke Run, Pa. що ваше нове Братство св. Георгія ч. 135. Р. Н. С. буде приймати новыхъ членѣвъ до Братства безъ вступного черезъ мѣсяць Юнія.

За урядъ Братства ч. 135.
Осиф Керна, предс.,
Ант. Клим, секр.

Братство

Св. Арх. Михаїла, Р. Н. Союзу вѣдѣл 105 в Wilmington, Del. буде принимати новыхъ членѣвъ в Юнія и Юлію сего року безъ вступного. Митинги вѣдѣслайе ся в Гали на улиці 7-й під чѣломъ 823. Слѣдуючі митинги вѣдѣслайе ся нині дня 7-го Юнія и 5-го Юлія о 7 и 10 год. веч. Просимо всѣхъ, що не належить до брат-ства приїти на наш митингъ.

Максим Іконик, предс.

Мик. Вольний, секр.

Бачність!

Тов. Закарпатська Україна вѣдѣ „Р. Н. Союзу“, число 131. в North Buffalo, N. Y. скликае загальний річний митингъ під ч. 124 Amherst на 17-го Червня. На поряд-ку дневнимъ будуть слѣдуючі справи: 1) Выборъ нового уряду, 2) приняте новыхъ членѣвъ, 3) справоздане старо-го уряду, 4) нарады в справахъ політичнихъ у ста-рімъ краю, виборъ комітету для збирания жертвъ на Боевій Фондъ в Галичинѣ.

Просимо всѣхъ братівъ Русинів, щобъ при-йшли до насъ на той митингъ, бо будуть дуже важкі справи обговорювані по митингу дотичачі кожного ту замешкалого Русина в Буфало.

Василь Борнчук, предсѣд.,
Іванъ Бурштин, секр. Союзу,
Яремка Харитон, секр. Товариства,
Андр. Тригуб, касиръ,

Оголошене.

Хто приїде до Wilmington, Del. а не знае де нашъ людъ, нехай вступитъ до руского готелю Семана Федорига. 517 E. 4-th St. Wilmington, Del. 23-26

Де є?

Хто хоче шукати своихъ кра-нѣвъ черезъ нашу газету, муситъ заплатити 25 центѣвъ за кожде ого-лошене напередъ.

Пошукую свого брата Василя Солти-ся и сестри Юстини Солтис. Обоє похо-дять в Галичинѣ, з села Заве, повіту Снядичского. Передъ чотирма роками був Василь в Гомстед, Па. а сестра Юстина в Алегені, Па. Хто би про нихъ знав, а-бо они самі, звольте повідомити мене на адресу:

Mr. Soltys John,
Ohio Valley Bank,
Allegheny, Pa.

Потреба образків.

Просимо Русинів замешкалихъ в Сполученихъ Державахъ прислати намъ образки русскихъ:

- 1) домівъ,
- 2) бизнесів (сторів, готелів и т. ц.),
- 3) шкіл,
- 4) церквъ,
- 5) цинятарів,
- 6) хорів,
- 7) бандъ,
- 8) братскихъ походів,
- 9) веселъ,
- 10) похоронів,
- 11) людей при роботі на коліі,

по майнахъ, брѣхахъ, фабрикахъ, и в загалі на роботахъ, в якихъ роблять наші людѣ.

12) фермерскихъ забудованъ, зна-радів, худоби, елевейтрів, млинів, словомъ всего, що ілюстровало би житє Русинів в Сполученихъ Державахъ.

Русинів замешкалихъ в Канаді, Бразиліи и на Гавайскихъ островахъ просимо прислати намъ такожъ фото-графіи представляючи повисше списані річи.

До кожного образка треба додати коротенький описъ того, що представляе.

Писати треба лише на одній стороні паперу.

Прислати намъ образки будемо друковати в „Читальни“, календа-ри, а деякі и в „Свободі“, а коли зберезъ такихъ образківъ більша куп-ка, буде можна надруковати руско-американскій альбумъ, се є книжку з образками з руско-американского житя.

Образки треба висилати на адресу:

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

Складайте жертвы на Боевой Фондъ

въ Галичинѣ!

„Свѣтъ“ No 15 пише про „Найважнѣйшій Вопросъ“.

„который неперемѣнно по-виненъ бути розрѣшенъ на грядущемъ соборѣ Рус-ско-Американской Правос. Церкви...“ — Сей вопросъ е, вопросъ фінансовый, якъ ви-дно навѣтъ зі слівъ самого автора Найважн. Вопроса.

Але авторъ сразу не хоче признати ся в тімъ; він, якъ оден з добре вишколенихъ карманщиків, в першихъ де-вятьохъ стрічкахъ робить зло-дѣйскій підступъ до кише-ні „всѣхъ вѣрниковъ прав. церкви“ замовленемъ зубівъ осьъ якъ: „Найважнѣйшій Вопросъ...“, каже він, „не е вопросъ финансовый, якъ буває на конвенціяхъ и якъ думаютъ декоторыи. Вѣдѣ-дѣль устройства царствія Бо-жія на землѣ гроші займа-ють саме остатне мѣсто. И мірянѣ мы зовѣмъ не для того кличемъ на соборъ, щобъ они только подумали, та и на себе розложили по сколько долларѣвъ для по-большенія средствъ миссіи“.

А в слѣдующімъ же кроці уже запускае руку в ки-шені. „Нема спору, що приїдется якісь якби рос-кладки робити на всѣхъ вѣрниковъ прав. церкви.“

Хибаж це не злодѣйство?

Если ви, авторе, чесный чоловік, если би діло, на котре доконче потреба гро-шей, було чисте, — то від-разу и отверто сказали би: дайте грошей.

Колиж сего не е ні за-вами, ні за ділом.

А розважтеж самі, авто-ре „Найважнѣйш. вопроса“, за що вамъ и взагалі росій-скій місії належать гроші зі „всѣхъ вѣрниковъ прав-осл.“? Хиба за „тѣсную духовную связь между па-стырями и пасомыми“, — котра доперва на Соборі, — якъ не брешете, — буде за-проектована?

„Якъ и въ давнюю пору. коли Христосъ ходилъ по землѣ...“ (кажу словами автора стат.) „такъ и мы теперъ не сознаемъ велико-го счастья...“, котре осягну-ли би ваші вірники, если би почали виміновати свої трудові гроші на ваші не-справджені обіцянки якоїс „тѣсной духовной связи“.

За то всѣмъ видно, що се е ще оден спосібъ з боку царославной місії для обра-бування своїхъ вірників и для обсужденія того способу и скликаеся соборъ.

Чи подумаете ви на ва-шімъ соборі що й гусий під-скубають и овець стрижуть не що-дня?

Еслиж підскубають и стрижуть коли, то роблять з ними справедливую замі-ну, бо за піре и шерсть да-ють їмъ їду, помешкане, — за користь — користь. А ви за гроші даєте вірникамъ тумана! Бо щожъ е ваша „тѣсная духовная связь“ — якъ не безкінця ростяжимо, — відорване понятє, — якъ не туманъ.

Мало сего. Використову-ючи всяко нарід, ви стали безробітними панами, ко-тримъ трудно обійти навѣтъ гавзи своїхъ парохіянъ, (якъ признае ся авторъ Наважн.

вопр.) а у себе „на при-ходскомъ домѣ“ не хочете поговорити зъ чоловікомъ (дежъ панъ має говорити зъ „хлопомъ“), бо, кажете, вінъ розносить плѣтки по па-рохії; ви — царославні па-ни навѣтъ коли їсте хлѣбъ и сілѣ за столомъ вашого па-рафіянина — відноситесь до него зъ погордою, бо сежъ не мої, а ваші слова о „дикомъ способѣ задо-брювання парохіянъ при по-мощи выпивки та закусокъ“.

„Подробно роздивитися вопросъ о печальныхъ не-порозумѣніяхъ...“, о тімъ, чтобы парославні попи пе-ропросили свій нарідъ за-свої минуші грѣхи передъ нимъ и присягли на вірність народу и повинно би бути самою важною задачею предстоящего собора. „Е-сли мы того достигнемъ то фінансовый вопросъ роз-рѣшатся самъ собою. Лю-ди отъ щирого сердца скла-дутъ свои жертвы“, за ко-трими ви такъ побиваетесь.

Незалежный съязчикъ,

Садковскій.

Надіслане.

Образочонъ царославной місії.

28 Мая в Винніпегскімъ Police Court i відбувъ ся судъ по ділу православно. Буко-винця зъ його душпастиромъ о. Січинськимъ.

Поки не було тутъ царо-славной місії, православні Русини не знали де е Po-lice Court. Вони мали свою церкву, своїхъ православн. незалежныхъ съязчиківъ и всегда жили в згоді зъ ними и межі собою.

Принесло до Winnipeg еп. Тихона, побачивъ вінъ своїмъ прозорливымъ окомъ, що православні буковинські о-вечки ходять тутъ нестри-жені и недоені, а почиваю-ча на нѣмъ епископська бла-годать узрѣла великі здіб-ности до підскубанія и стри-женія в особі Січинського и викропивъ його раз-два на попу.

Сей съязковиліплений по-пина довго блукавъ по пив-ничахъ и опстєрсахъ зъ фляш-кою оковати, — нерозлуч-ною спутницею царослав-ной місії — нѣмъ удалось йому відговорити людей відъ незалежной церкви и збудувати царославну цер-кву. Була церква, але бувъ и порядний довгъ. Церкву виставили на ліцитацію. Чимало грошей треба було, чтобы спасти царославіе и його церкву. Кинувъ ся о. Січинський вдруге по пив-ничахъ и опстєрсахъ просити о поміч и заклинавъ духа и тіло, що черезъ оден рікъ зверне гроші, если хто те-перъ дасть їхъ.

Найшовъ ся І. Костинюк, котрий 100 дол. подарувавъ на церкву, 400 дол. пожиз-чивъ и спасъ церкву, а 55 д. давъ Січинському, чтобы спровадивъ павука до цер-кви.

Время йшло, а павука не було, о. Січинський бо-живъ ся и хрестивъ ся, що додавъ своїхъ (?) 5 дол. и пі-славъ гроші архіеп. Тихо-нови, а Тихонъ нѣби то до-дасть своїхъ (?) и приїде не павукъ, а чудо-павукъ. Але павукъ не приходивъ. Знетер-

челивлений Костинюкъ ва-пятавъ листомъ архіеп. Ти-хона, на що діставъ відпо-віда, що жаднихъ грошей відъ Січинського не діставъ и павука висилати недумае.

Коли Костинюкъ показавъ того листа Січинському в церкві, Січинський випхавъ його власноручно за двері и бувъ би побивъ, якъ би не люди; на друге служене Січинський виголосивъ спе-ціальну проповідь проти Костинюка, в котрій вживъ чимало слівъ російськихъ ся-дохъ (що сидять зъ фляками), балагул и мишурисів, — а тимъ часомъ виробивъ, чтобы Костинюкъ не мавъ права хо-дити до тої церкви.

До якогось часу Кости-нюкъ не знавъ, що ходити до церкви, на котру вінъ видавъ власне всю свою працю, — йому заборонено и прийшовъ ще разъ, чтобы просити о. Січинського о звернене йо-му хочъ 400 дол., що пожа-чивъ, — але на сей разъ зі-ставъ викинений за двері у-же не однимъ тільки Січин-ськимъ, але и зъ помощю „соціаліста“ Юрка Пани-щука и навѣтъ якоїс — о-чевидно такожъ належачої до місійного шкадрону — жидівки.

Костинюкъ и Січинський заскаржили оденъ другого до Court-y.

Назначили термін. Але Січинському доконче по-трібно було виробити собі посвідчене відъ Тихона, що виславъ грѣші на павукъ Ти-хонові; для сего упросивъ вінъ и його адвокатъ відложи-ти термінъ на тиждень.

Хочъ Тихонъ ніколи и не бачивъ тихъ грошей, але що-би вратувати свою місію, виславъ до тижня фальши-вий телеграмъ.

Костинюкъ програвъ свою чисту справу на підставі того фальшивого телеграму, а такожъ що пішовъ допомо-гати ся свої праці до цер-кви, в котру вступъ йому уже бувъ заборонений, за-вдяки ласці його о. духов-ного. Всі свѣдѣки показува-ли на користь Костинюка и на ганьбу Січинського.

Але и місія прогнала. Люди обурені, відступили відъ церкви и оденъ по дру-гому упоминають ся своїхъ грошей.

Викриваетъ ся, що не тільки Винніпегскій, але й зібрані по колоніяхъ жерт-ви, якъ приміромъ в Stuart-burnъ більше 100 дол., Сі-чинськимъ вужиті на його забави.

Стережіть ся, люди, и не лѣзьте добровільно в цар-ське ярмо.

Наочний свѣдокъ.

Спростоване.

В 20-імъ числі „Свобода“ була поміщена допись про О. Заклинського зъ підпи-сомъ: Н. Репетовскій. Про-то я хочу спростовати, що то я хочу спростовати, що то всьо не е правдою. Прав-да, що О. Заклинскій пе-ребувавъ у насъ на посвяче-ню цмнтаря, але яку мавъ відправу, того я незнаю, бо на тій відправі я не бувъ. Було такожъ поміщено в „Свободі“ що О. З. вѣзъ за посвячене цмнтаря и за-подорожъ тільки 15 дол. Се такожъ не е правдою, бо за

подорож йому заплачено окремо, а лише за посвячене заплачено 15 дол. а що заплачено йому за подорож того я не знаю, бо я при рахунку не був, тож нехай Пан редактор не підписує чужого імені.

Ник. Репетовский.

Прим. Редакції: Ми письма п. Н. Репетовського не знаємо, тож і немогли знати, чи допись підписана: Н. Репетовским, була ним самим написана, чи ким другим.

ДОПИСИ.

3 Superior, Pa.

Дня 3-го Юнія на неділю св. Духа, зійшло ся кількох угорських Русинів, якби на гостину і почали забавляти ся при пиві та вісці, як то звичайно буває. Та тут при тій забаві зачали вадити ся і счинили бійку з ножами і покалічили ся. На телефонічний залив приїхало двох скварів і забрали двох окровавлених „приятелів“ і повезли до Іванової хати. Встид і ганьба! Оден з тих побитих Русинів зве ся Василь Ливак а другий Василь, а як на прізвисько незнаю. Робота ту іде ненайгірше, бо робять кожний день. Народу є всілякого.

Іван Семенич.

3 Southesk, Alta.

Наша місцевість віддалена від Медисон Гед на 80 миль на схід.

Погода тепер добра. Робота зачала іти не зле при желізниці, при укладанню нових шин. Денно платять \$1.75. А на секції денно \$1.45. Робить ся 10 годин денно. Борг платить ся денно 60 центів. Земля ту є червона, помішана з червоним піском, лісів нема жадних, ані патики, і фермерів також нема. Лише є ренчарі, що випасють худобу. Трава росте дуже мала, бо земля тверда. Вода є десь місцями, по ямах. З дикої звірини є кози і кажуть що є й борсуки і зайці.

Николай Гавинчук.

Рестон, Ман., Канада.

У нас, в Рестон, робить 80 людей на Екстра Генку. Робили ми від Квітня аж до 22-го Мая, і того дня порадили ся ми, щоби застрайкувати і зажадати замість \$1.50 — \$1.75. І раз на другий день не пішов ніхто до роботи. Вас післяв зараз телеграм до суперінтендента до Брандону і той мав приїхати ввечер полагодитись з людьми. Тимчасом трен розвозив коло нас пісок до поправи дороги і хтось з того Генку отворив свич і трен як ішов назад, прийшов до того свичу і зараз кабуз вискочив і шість флеткарів зсунулось до ровів по обох сторонах треки. На кабузі на верху сидів оден бецман, щоби показувати сигнали і він упав на землю і сильно потовк ся. Також і п'ять людей, що були в кабузі від кібля трохи потовкли ся. Нам

той рек много поміг, бо зараз в вечер як приїхав з Брандону суперінтендент полагодив людей і пристав на \$1.75 від Червця. Але деякі люди таки не хотіли за ті гроші робити і на другий день сквітували ся щось коло 50 людей. При роботі зістало коло 30. Те пер нема звідки дістати людей, бо сего року в Канаді багато роботи і брак людей. Кажуть, що десь тими днями має приїхати з Сполучених Держав 200 Італіянців на роботу.

Петро Ковтун.

Всячина.

„ИНТЕЛІГЕНЦІЯ“ ПОЛЬСКИХ ПЛЯГУНІВ НА УКРАЇНСКИХ ЗЕМЛЯХ.

Звісно є загально глупа і безлична бундючність польської шляхти в Галичині, задля котрої вона все приписує собі право вести провід в культурнім розвитку української часті Галичини і заступати там інтереси не лише Поляків але і Русинів. Та бундючність не обмежує ся однак лише на шляхті польській в Галичині, а далась вже пізнати і на Україні (в Росії). Там також при теперішніх виборах до російської Государственной Думи голосили Поляки, що представництво інтересів України в тій Думі належить ся Полякам. Свої претенсії опирає польська шляхтя на очевидно на застарілих привілеях, а також і на „висшій“ степені інтелігенції, якою вона має відзначати ся. Тоду „висшу інтелігенцію“ польської шляхти в Галичині знаємо ми добре, а от здневника „Подолія“ довідуємось, що й подільська та волинська польська шляхтя нічим не різнять ся від галицької. Якийсь Константин Ніженцов так пише в владаній часописи: „Як звісно, ценз інтелігенції поділено на три степені: низше, середне і висше образоване. Після того поділу збирано дати при укладанню списів виборців до державної Думи і Ради, причім в першій случаю дати збирано менше точно, а в другій случаю вимагано докладніших інформацій, бо люде з низшим образованем по закону не мають права бути вибраними до „Государственного Совіта“ (Ради.) Переглядаючи одні та другі викази дотично польських властителів більших посіlostей, ми замітили цікаві подробиці так що до умового рівня сеї кляси, як і що до способів укриття убожества її інтелігенції. Показує ся, що у вказах дотично Думи польські дідачі, не маючи ніякого образовання, або одержавши лише т. зв. польське домове образоване, називали свій інтелігентний ценз „середнім“ образованем, а ті, що скінчили гімназію, заявляли будім то маюгь „висше“, образоване. Колиж для уложенья виказів виборців, до „Государственного Совіта“ вимагано точних дат де хто кінчив студії, то викрило

ся ціле шахрайство, і сей маневр дасть ся пояснити хіба тим, що польські шляхти утворили для себе нову класифікацію, після котрої низше образоване уходить за середне, середне за висше, а висше може за височайше. Дальше студійоване виказів показало, що підчас коли „майже всі не польські властителі більших посіlostей на Поділю мають університетське образоване, то між їх польськими товаришами, що становлять велику більшість, рішучо переважає низше образоване, а висше образоване між польськими дідачами таке рідке, що кандидатами до „Государственного Совіта“ та кляси на цілу губернію могла виставити — всего лише піснайцять осіб, причім в цілій третині губернії, в чотирох уїздах — брацлавським, моголівським, летицївським і литинським у Поляків не знайшло ся ні одної такої людини. Ясно — кінчить автор статі — що низький рівень інтелігентного ценза між численною на Поділю клясою польських дідачів сильно обнижує рівень її політичної зрілості і на будуче завдяки своїй виключности та ворожнечі до всего, що не польське, послужить для Поділя лиш чинником упадку, а не поступу і розвитку краю.“

СИЛА ВОЛІ.

Як сильною волею і витревалю працею можна добити ся щастя і дійти до найвищих почесний, поучає нас жите бувшого президента Сполучених Держав північної Америки, Джемса Гарфілда.

Гарфілд походив з убогої хліборобської родини. Его отець Авраам Гарфілд мав маленьке господарство над Оранжевою рікою в державі Огайо, в північній часті Сполучених Держав. Тут уродив ся Джемс 1831 р. Та незадовго потім, бо в півтора року, помер батько і цілий тягар виховання маленького Джемса і ще трох старших сиріт упав на матір їх, Елізу. Дуже бідувала нещасна мати, але коли підріс старший брат Джемсів, Там, стало їй вже легше, бо він помагав їй в господарстві. Тоді було Джемсови доперва чотири роки і він почав ходити до школи.

Вже з малого був Джемс поважний і визначав ся незвичайними способностями. В школі учив ся найліпше з усіх і незабаром полюбив его учитель і всі товариші шкільні. Вже з малку почав Джемс помагати братови при господарстві, виконувач ся всіх господарських робіт та працював щиро і охочо. Кілька літ пізнійше Джемс мав ще більшу роботу, бо Там пішов на заробітки в ліс дрова рубати, а на него лишило ся майже ціле господарство. Коли Там, зробивши гроші став будувати хату, вивчив ся Джемс тесельства і се стало ему на пізнійше жите в великій

пригоді. Їму було п'ять-найцять літ, коли він наймив ся на роботу до фабрики поташу, але що там з ним але поводитись, то він покинув фабрику і пішов до одного свояка рубати дрова на сажні. Там побачив він перший раз величезне озеро Ірі, а що давнійше начитав ся про море і оно ему подобало ся, то задумав тепер стати моряком і наймити ся на корабель за матроза. І дійсно, коли покінчив роботу у свояка і відніс зароблені гроші матери, вернув над озеро Ірі, та наймив ся за матроза. Але лише три місяці пробув на кораблі. Одного разу упав з корабля в воду, застудив ся так сильно і заболів пропасницею, що мусів вертати до дому.

Коли подумав, намовила его мати, щоби пішов далше до учительської семінарії. Джемс послухав і з двома свояками записав ся до семінарії. Тяжко приходило ся тепер жити Джемсови в чужім місті, але він не тратив відваги. Тесельське ремесло, котрого вивчив ся ще хлопцем, стало ему тепер в пригоді. В день ходив до школи, а ранком і вечерами робив у одного столаря за челядника. Вчив ся ночами. Таким способом удержував ся не лише сам, але ще й при складавав грошей, та посилав матери. В часі, коли не було науки в семінарії, помагав матери при господарстві, або учителював по селах. Так провів Джемс Гарфілд три роки в семінарії; коли прийшов іспит, зробив его з загальним відзначенем. Се було в 1850 р. Тепер за порадою знайомих і учителів поступив Гарфілд до висшої гімназії, а що не мав з чого жити, став при тій же гімназії сторожем, вільних від науки годинах рубав дрова, носив воду, замітав по двірі і кляси, та дзвонив, а ночами учив ся. Однак незабаром учитель пізнав его способности, полюбив его за вірцеве поведене та зробили его наставником над другими учениками. По трох літах скінчив Гарфілд висшу гімназію і перейшов на університет, де також тесельською роботою заробляв на своє удержане. В році 1856 скінчив університет, а з тим покінчили ся і его тяжкі роки. Его покликано на учителя до тої самої гімназії, де колись був сторожем, а незадовго потім постановлено его там директором. Кілька літ пізнійше вибухла в Сполучених Державах домашня війна. Ходило о те, що правительством Сполучених Держав знесло невольництво і приказало увільнити всіх Негрів-невільників, що їх уживано там до робіт в полі. Одна часть Сполучених Держав не хотіла на се пристати і розпочала війну. Гарфілд стояв по стороні правительства і коли війна насталла, вступив до війська, щоби віддати добрій справі

свої услуги. В тій війні визначив ся так славно, що по двох літах став генералом.

Та коли війна скінчилась, повернув Гарфілд назад до своєї школи і учителював далше. Але за его заслуги вибрано его послом до ради державної і від тепер вже послушав Гарфілд 17 літ рік по році, аж поки не дійшов 1880 року до найвищої почесности в Спол. Державах; дня 2 листопада 1880 року вибрано его президентом Сполучених Держав.

САМОХІД З ІАРМАТОЮ.

Люди від давна роздумували над тим, як аби улекшити собі їзду, аби без великого кошту та труда можна обійти ся без коний. Насамперед придумали машини залізничі, котрі тепер по цілій світі перевозять людей і всілякі товари за допомогою пари. Відтак придумали вози, що порушають ся за допомогою електрики. Пізнійше видумано колісцята, на котрих сідає ся, як на коня, і порушає ся їх ногами. Се є т. зв. байсіклі, котрими їде ся скорше, ніж кінями. Але ся їзда мучить. Тому придумали люди до них такі мотори, т. є машини, що за допомогою бензини самі порушують колесами. Вкінці стали вирабляти візки малі о 3 колесах (на 2 особи), ба і великі повози на 4 колесах (на 4 або і більше осіб), котрі порушують ся дуже скоро по кожній дорозі при помочи бензинового мотору. Се є т. зв. самоходи (або автомобілі). Скористало з сего російське правительство і казало собі в одній французькій фабриці зробити самохід, котрий є цілий покритий сталеву бляхою (панциром) і може дуже скоро порушатись по звичайних дорогах. В середині є мала гармата котру можна на всі сторони звертати. З тої гармати можна дати на 1 мінуту 60 стрілів картачами, що несуть на 2 тисячі метрів далеко. Куля карабінова не годна пробити панциру сего самохода хочби із близька. Самохід сей може зробити на годину 45 кілометрів с. є 24 миль, і може їхати навіть під гору. Вага цілого самоходу вивозить 3 тисячі кілограмів. Буде тепер царське правительством чим стріляти в хлопів та робітників.

СИЛА МУРАШОК.

Знаємо всі, що мурашки є то звірята дуже відважні, що не дають ся так легко знеохотити і нераз міг кожний пересвідчитися, як мурашка диває на собі тягар значно більший від неї самої. Один американський природник спостеріг раз саранчу, яка бачило ся — ходила, не рушаючи ногами. Він приглянув ся ближше сему дивному явищу і пересвідчив ся, що саранча нежива але її тягне мурашка. Мурашка була дуже мала, а саранча незвичайно велика. При-

родник зважив їх. Мурашка важила 3 міліграми а саранча 180 міліграмів. Отже мурашка диває тягар 60 разів більший від тягару свого тіла. Як бачимо, сила мурашок справді незвичайна.

ЛЕГКИЙ ЗАРОВОК.

В одній англійській часописи було раз таке оголошене: Хто пришле нам должар, того навчимо, в який спосіб може легко заробити 25 должарів на день. Під оголошенем було подане ім'я „компанії“. І що думаєте? Многі люди писали листи до сеї „компанії“ і посилали їх враз з должаром. „Компанія“ ховала гроші до кишені а їм відписувала так: Пов. Пане! Дайте оголошене до газет таке, як маємо ми, а коли знайдете кожного дня 25 дурнів, що вам повірять, то заробите що дня влегкий спосіб 25 должарів. Люди діставши такі листи, ховали їх мовчки до кишені і кляли компанію, котра тимчасом далі робила інтереси.

МІСІОНАР КОРОЛЕМ ЛЮДОДІВ.

Перед 11 роками приїхав до острова Нової Гвінеї коло Австралії (на полудне від Япану, а на південний схід від Катаю) євангелістський місіонар, В. Е. Бромайло і почав ширити християнську віру між одним з тамошних племен Папуанців, котрі є людодіями. Був він перед тим місіонаром на островах Фіджі і знав, як поводити ся з дакунами. Якось в кілька тижнів по его приїзді занедужав тяжко качик племені, себто король по нашому. Місіонар, розуміючись троха на ліках, вилічив его з недуги, за що діждав ся великих почесний. Вдячний король прийняв его до племені і зачислив до своєї родини. Тепер вже гаразд жило ся місіонарови, та на тім ще не конець его карієри. Король так полюбив свого спасителя, що іменував его своїм наслідником. В кілька літ опісля той король помер, а місіонар засів на его престолі. Так отже о. Бромайло є нині місіонаром а рівночасно і начальником диких Папуанців.

ПЕС ПОМІЧНИКОМ ЗЛОДІВ.

В Парижі, головнім місті Франції, появляла ся від довшого часу в великих склепах якась елегантка пані в широкій загортиці і з песиком на руках і казала собі показувати різні дорогі річі та торгувала їх. Звичайно, коли вона відходила, то чогось з тих річий бракувало. Стали отже на ню пильно уважати і переконали ся, що єї песик був так научений, що на даний знак своєї пані хав з її стола яку дорогу річ, і ховав її під широку загортку тої пані.

— Випишіть ся до „Читальни“. Літме 1.50 дол. на рік. За ті гроші буде доставати одну цікаву книжочку кожного місяця. Адресуйте: CZYTALNIA, Box 353, Scranton, Pa.

Съ 1 го января 1906 года въ г. Каменецъ Подольскомъ выходитъ ежедневная газета

„Подолія“

кроімъ двоіхъ послѣ воскресеній и праздникоу. Цѣна газеты за годъ съ пересылкой и доставкой 12 руб.

Программа газеты:

- 1. Правительственные распоряженія. Распоряженія Св. Синода. Распоряженія мѣстнаго Начальства.
- 2. Передовыя статьи по современнымъ вопросамъ.
- 3. Статія, касающіяся наукъ (исторія, археологія, этнографія, статистика и др.), образованія, искусства, сельскаго хозяйства, прикладныхъ знаній и др.
- 4. Общія внутреннія извѣстія.
- 5. Хроника мѣстной общественной и епархіальной жизни.
- 6. Иностранныя извѣстія.
- 7. Судебная хроника.
- 8. Телеграммы.
- 9. Корреспонденціи изъ Подольской губерніи и др. мѣстностей.
- 10. Письма священниковъ и др. лицъ по разнымъ вопросамъ, входящимъ въ программу газеты.
- 11. Обзорныя повременной печати свѣтской и духовной.
- 12. Отзыви о выходящихъ книгахъ свѣтскихъ и духовныхъ (библіографія).
- 13. Разныя извѣстія (смѣсь).
- 14. Отзыви Редакціи (почтовый ящикъ).
- 15. Справочный отдѣлъ.
- 16. Объявленія.

Адресъ: 23 25

Городъ Каменецъ-Подольскъ, редакция газеты „ПОДОЛІЯ“. Редакторъ С. Дрожевой.

ЖЕЛѢЗНИЦА ЛОРЕЛ ЛАЙН

Трени відходять зі Скрантонъ в будні дні від 1-ої до 6-ої рано що година, і від 6 рано до 12 ввечора що 20 минутъ в Неділю відходять трен від 1-ої рано до 7 що година, в ввечора до 12-ої ввечора що 20 минутъ Від 3.20 до 6.41 ополудни трен ходять що 10 минутъ До Вилхемста іде трен всего 41 минутъ а експресовий, що відходить зі Скрантонъ (крімъ Неділі) о 6.36, 8.16 і 10.36 рано а 3.16, 4.36 ополудни іде лиш 33 минутъ Наші карти ідуть до Нейоу Парку і П. тереборгъ. Ми перевозимо такожъ пакунокъ B. F. WYLY, Jr. traffic manager Scranton Pa.,

ОДИНОВІЙ РУСЬКІЙ ГОТЕЛЬ Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N. J. Кождий Русинъ маючи яку потребу въ Нью Йорку, чи въ околиці, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровішій и найтантешій напійки всякого рода и пораду, де найлучше купити шифкартъ.

Виробляв брадъ и кашлѣ, шпанъ, гданака, хоруга, униформы. Цинникъ и пресъ кивисиле даромъ. Можемо писати до насъ по руски, сло венски або польски. B. H. Morgan, 13 N. Main str. Scranton Pa.

Перший Польскій і Руский Банк в Блек Рак.

Посилка гроший до всіхъ частий свѣта, скоро безпечно і по найнижшій цѣні. Принимаетъ гроші в депозити. Шифкарти на всі лінії до краю і з краю. F. S. Trudnowski, 952 Grand Str., Cor. Amherst Str., N. BUFFALO, NY. RIDGE ROAD, WEST SENECAS, N. Y.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Загаломъ кождий питає: Що буде дальше? Чи піде робота? А може буде страйкъ? Ніхто не може на се певно відповісти. Чи знаєте де не потрібуєте боятися страйку? — На фармі. На фармі не маєте „боса“, ніхто вамъ не розказує, ані з роботи Вас не нажене. Я вамъ поможу, стати независимимъ. Купити собі фарму. За моімъ посередництвомъ можете собі купити фарму в стейтахъ Вирджинія, Норт Каролайна і Алабама. Добра земля, воздухъ и вода. Родить ся пшениця, жито, овес, кукурудза, тютюн, виноград, бандурки и всяка зеленина. А все можете добре продати і за готові гроші. — Пишіть на адресъ: JOHN JELINEK, 116 PINE ALLEY, BRADDOCK, PA. Напишіть десьте прочитали се оголошене.

Даремні Фарми!

Хочеш довідатися про край де уряд дав новимъ поселенцямъ найгарнішу землю ювсимъ даромъ, про край де 100,000 Русинамъ теперъ добре поводити ся.

Великий Канадійскій Цивілічний Захід.

Сли такъ, то не занебай післати мау суму, бо лишъ \$1 якъ річну предплату на одинокую руску часописъ в Канаді, часописъ яка що тижня переповнена фактами про поступъ сего краю, особливо між Русинами тамъ поселеними.

Руско-Англійскій і Англійско-Русскій Тлумач. Книжка, яку кождий Русинъ повиненъ мати. Вчить ся скоро по англійски. Написана і надрукована такъ, щобъ заспокоїти жаданя Русинівъ в Америці і Канаді. Много помічнихъ и поучающихъ віддѣлівъ. Ціна \$1.50.

Канадійскій Фармер P. O. Box 82, Winnipeg, Can.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 50 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies. CHARLES H. KERR & COMPANY, Publisher, 56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Кождий Русинъ повиненъ мати Історію Руси

Кто пришле 1 дол. получитъ „Історію Руси“ и Календарь. Адреса: D. Saley 901 Stratford Ave., Bridgeport, Conn.

Годинка на ціле житє \$5.95

Правдивий 14 к. Золотомъ повнень и не позволочуваний годинникъ стемплований в середині, 14 к. гарантований на 30 літ. Виглядає якъ циро золотий годинникъ але є сільнийшій, гарно гравірований або простий зъ никелемъ Американскимъ осередкомъ, каміньми, волосомъ і білимъ емаліюванимъ циферблатомъ; можете его дістати в якій небудь величині: мужеский нумер 18 або 16 і жіночий, нумер 6 або 8. Виснаємъ експресомъ С. О. Д. і позволаємо его оглядати передъ заплаченемъ. Сли переконаеш ся, що се найліпшій годинникъ за ці гроші, заплати агенту \$5.95 і кошти експресу. Гарний ланцюжокъ додаемъ даромъ, а хто пришле впередъ гроші, дістане гарне золоте перо або золотий ланцюжокъ і хрестъ даромъ і заоплатить кошти експресу. Не бій ся: ми стоїмо за се, що говоримо. Той самъ годинникъ є осередкомъ Elgin о \$2.00 більше. Пиши впрямю що хочеш.

CROWN JEWELRY CO. Dept 1-6, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

Діамантовий Електричний Хрест

званий таномъ Хрестомъ Волта, винайдений кілька літъ тому в Австрії.

Лічить Руматизмъ мускулів і ставів, Невралгію, Нервоваість, Ослаблене, Бессонницю, Гістерію, Параліжъ, Трясенне, Апоплексію, Падачку, Танецъ св. Віта, Бѣте Серця, Біль Голови і всі хороби нервової системи. Ділає сего Хреста слідує вже по кількохъ годинахъ, хочъ часомъ треба ждати кілька день. Пришліть намъ доларя почтовимъ або експресовимъ моніторомъ, а вишлемо вамъ оден Електричний Діамантовий Хрестъ або шість за 5 дол.

И. Б.-д., в Штутгард, Арк. пише: — Я мавъ болі роками і лікаръ ні патентовані ліки не помагали. Теперъ я вносимъ здоровъ завдяки Електричному Хрестови.

Паново: Посилаемъ Вамъ \$5.00 на 6 Діамантовихъ Хрестівъ. Той що Ви післали, лічить наче чудомъ. — Сестри Бенедиктинки, 2824 Dauphin St. New Orleans, La

Адресъ: Diamond Electric Cross Co. Dept. 60 306 Milwaukee Ave. Chicago, Ill.

Сливовиця Висна

MORRIS FORST & CO.
COR. SECOND AVE. & SMITHFIELD ST., PITTSBURG, PA.

Насъ знають в цілій Америці, що ми продаемъ ліпшу виску за ту саму ціну якъ хтонебудь другий в Америці.

Платимо експрес від замовлень висше \$5.00 на вхсід до Нью Йорку і на захід до Чикаго. На дальші віддаленія опускаемъ 10 прц. на оплату експресу або фрейту.

Вразъ з замовленемъ посилайте готівку в реджістрованімъ листі або почтовий переказъ до Morris Forst & Co., Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.

Пишіть по приватній цінникъ. Всі мови.

MORRIS FORST & CO.
Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.

ВИНА ТОРКОЛЬ

Банковий Бизнесъ Офісь Адвокатскій

ЮРІЙ ХИЛЯКЪ,
Агентъ Р. Народного Дому въ Олифантъ, Па. и на околицяхъ.

Банковый Бизнесъ.
Тутъ можете послати свои гроші безпечно а оплата дуже тана. Также продаю шифкарты на всѣ лінії за ту саму цѣну, що и головній компаніи. Хто хоче дати вѣдложити гроші, чи лише на часъ або на процентъ, або въ старомъ краю въ Банку на процентъ, або хоче позичити грошей на добру заруку, най удасть ся до мене.

Офісь Адвокатскій.
Хто бы хотѣвъ продати або купити собѣ фармы тутъ, або домъ въ старомъ краю продати або купити грунтъ, увѣльнити ся вѣдъ контролѣ войсковой, вѣдъ ексцирки або асентерунку, най прийде до мого офісу або менѣ напише. Гроші посылайте на money order або Bank Draft на адресу:

СЕО. СНУЛАКЪ
BOX 368, OLYRHANT, PA.

Въ ГОТЕЛЮ ХИЛЯКА найдете всегда свѣже, зимне пиво, імпортованій вина и цигара першої класы.

До Польскихъ Робітників.

Сли хочеш бути власнимъ паномъ, забезпечити собі і своїй родині житє і удержати на старість і если хочеш добре мати ся і бути вдоволеннымъ, а твої діти щобъ були здорові і щасливі, то покинь закурені фабрики, зрадливі копальні і переповнені міста а посели ся в Польскій Колоніі в околиці Торі, Познаня і Люблина в середнімъ Висконсин, де мешкає тисячъ польскихъ фермерівъ що купили від насъ землю, доробили ся в жількохъ літахъ і днесъ є заможні, щасливі і не думають вѣдтамъ уникати. якъ се мусить робити ті, що купили землю в Вашингтоні, Орегоні, Мінсурі або на полудні притаджені тамъ фальшивими обіцянками і оголошеня.

Колонізаційна Комісія З. Н. П. лично оглянула наші колоніі і землі а прийшовши до заключенія, що суть добрі і відповідні для Колонізації, поручає їхъ всімъ країнамъ. Нема потреби захвалювати наші землі, бо достаточнимъ доказомъ є те, що сотки польскихъ фермерівъ найшли у насъ добробутъ і бу шість і самі магутъ се посвідчити. Землі продаю на легку сплату якої жадає няцца компанія не може дати. Спішіть ся з закупномъ заки найліпші землі не вістакуть розібрані. Пишіть по описи, мапи і інформації сейчасъ до вѣстателя,

M. DURSKE & CO.
Dep. 11 285 Armitage Ave., cor. Robey Str., Chicago, Ill.

Л. Корибскій
Канцелярія Адвокатска
33 Broadway, New York, N. Y.

Бюро Адвокатске провадить всякі справи судові, цивільні і карні. Вирабляє повновласти, завіщання, контракти купна і продажи, даровизни, скрипти доживі, цесії. Справи спадкові і подання гіпотечні, вирабляє позички гіпотечні і сплату довгів. Посередничить при продажи майна в краю.

Бюро Нотаріальне займає ся легалізацією всіхъ правнихъ документівъ.

Справи Війсові, якъ подане о увѣльнене від контролі і вправ, о асентерунокъ в Америці залагоджує моя Канцелярія війскова.

ЧИТАЙТЕ!
Списъ книжокъ, які продаємо:

Америка.....15 ц.	Навернений Грѣшникъ.....20 ц.
Ангелъ та пустельникъ и т. н.....15 ц.	Народный рухъ австро-угорскихъ Русинівъ.....15 ц.
Біблія Велика.....2 дол.	Новый Завѣтъ.....4 дол.
Борба класъ и чому робітники організують ся.....15 ц.	Образки и загадки.....10 ц.
Весела книжочка въ образкахъ.....30 ц.	Оповіданя.....15 ц.
Грѣхъ міліонерівъ и т. п. С. 7.....15 ц.	Оповіданя про задржихъ богівъ.....10 ц.
Дещо въ історіі православнаго місія въ Америці.....10 ц.	Про вѣдступниківъ вѣдъ рос. православія.....10 ц.
Дещо про вѣдѣрѣ.....30 ц.	Про хутро землѣ.....25 ц.
Дѣв левады и т. п. С. 5.....15 ц.	Подземный скарбы.....25 ц.
Дорога любви, то Божа дорога С. 6.....15 ц.	Посада.....10 ц.
Емігрантъ.....15 ц.	Псалтырь.....1 дол.
Жовніръ.....10 ц.	Розмова Поляка, въ Русиніяхъ.....1 дол.
Журавль.....15 ц.	Руско англійскій словарець.....20 ц.
Житє Иисуса Христа.....1.50 дол.	Релігійні вѣрваня старинныхъ народівъ.....30 ц.
Житє, зарѣбки, організації и т. п. въ Спол. Державѣхъ.....15 ц.	Смерть.....10 ц.
Зубъ за зубъ.....10 ц.	Стародавній казки та оповѣданя.....15 ц.
Казки про Жидів.....15 ц.	Степові люде.....15 ц.
Історія Руси въ образкахъ.....10 ц.	Страйкъ.....20 ц.
Капіталъ и праця.....15 ц.	Тарасъ Шевченко.....15 ц.
Книжка Рахункова.....50 ц.	Тимко Гаврилюкъ.....15 ц.
Календарь.....25 ц.	Унія въ Америці.....30 ц.
Марія.....10 ц.	Хто въ чого жие.....15 ц.
Многогосудальный народъ, оглядъ історіі українського народу.....20 ц.	Якъ то є люде на землѣ, въ образкахъ.....50 ц.
	Якъ мужикъ ходивъ до царя правды пукати.....15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атласъ цѣлого свѣта, англійскій, 105 мапъ, надъ 300 сторінъ, подає имена и люднѣсть 40.000 мѣстъ цѣлого свѣта 1 дол.

Мапа Сполученныхъ Державъ и цѣлого свѣта 4 стопи широка а 6 стѣпъ довга (иной продають по 5 дол.) у насъ лишъ 2 дол.

Адресъ треба всегда выписати англійскими буквами и то дуже выразно.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Новый Завѣтъ

Господа Нашого Иисуса Христа въ языцѣ церковно-словенскѣмъ зъ переводомъ на языкъ народно-русскій зъ поясненями; О. А. Бачиньского, за одобренемъ и благословенемъ Митрополита. Сторѣнь 992.

Цѣна 4 долары.

Псалтырь

въ языцѣ церковно-словенскѣмъ зъ переводомъ на языкъ народно-русскій, зъ поясненями; о. А. Бачиньского; за одобренемъ Митрополита. Сторѣнь 286.

Цѣна 1 дол.

Обѣ книжки разомъ 4.50 дол.

Замовленя вразъ зъ грѣшми посылати на адресу: SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Чи чули Вы, що „Свобода“ посилає гроші до краю? Чому жъ посилає все ще гроші черезъ чужихъ? Хто пошле до краю черезъ „Свободу“ не менше 50 доларівъ наразъ, той дістане въ дарунку гарний календарь.

Адресъ: SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA.

Одень зъ найбільшихъ броварівъ въ Америці.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ ОПОСОБЪ, ВЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМЪШОКЪ.

Хто лишъ разъ покоштує сего пива, то нишого вже не хоче пити.

Голова вѣдъ него ніколи не болить, бо єсть здорове и по-живне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РИШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333. NIGHT CALL 4834.